

BARCELONA *verda*

DESEMBRE 2005

103

BARCELONA *verda*

Publicació bimestral
Núm. 103 desembre del 2005

Presidenta
Imma Mayol i Beltran

Vicepresidenta
Marina Subirats i Martori

Edita
PARCS I JARDINS DE BARCELONA
INSTITUT MUNICIPAL
Tarragona, 173
08014 Barcelona
tel.: 93 413 24 00
fax: 93 413 24 24
e-mail: parcsijardins@mail.bcn.es
www.bcn.es/parcsijardins

Director
Jordi Campillo

Coordinació
Rosa Garriga

Cap de redacció
Maria Rosa Salvadó

Consell de redacció
Antonia Barba
Teresa Franquesa
M. Alba Fransi
Dani Garcia
Antònia Hernández
Izaskun Martí
Margarita Parés
Coloma Rull

Consell assessor
Direcció Tècnica de Parcs i Jardins de Barcelona, Institut Municipal:
Joan Andreu Verdager
Escola Tècnica Superior d'Arquitectura: Miquel Vidal
Foment de les Arts Decoratives (FAD):
Xavier Rovira
Diputació de Barcelona: Manuel Canes
Escola d'Agricultura de Barcelona (UPC): Xavier Fàbregas
El Tinter, S.A.L.: Àngel Panyella
Gestió, producció editorial i impressió
El Tinter, S.A.L.
(empresa certificada ISO 14001 i EMAS)
tel.: 93 357 00 50

Col·laboradors d'aquest número
Lluís Abad, Joana Bou, Ernest Costa (fotografies), Lurdes Planes, Salvador Pi, Albert Punsola i Judith Seubas.

Disseny i maquetació
Manuel Reyes

Assessor lingüístic
Mària Pou Nadal

Fotografia
Dani Garcia, Alonso José Fernández, Manel Raya

Foto portada
Dani Garcia

Publicitat i patrocinis
José Luis Almudi

Secretaria i subscripcions
Núria Ugena

Tiratge
10.000 exemplars

Barcelona Verda no comparteix necessàriament les opinions expressades pels autors dels articles publicats.

 Paper reciclat
Cyclus print
Torras de 115 i 170 g

Copyright: Reproducció autoritzada amb indicació de la font. Se'n sol·licita còpia.

La portada

LA MIRADA DELS NENS

Com cada any, a la plaça Sant Jaume s'hi ha instal·lat un pessebre, enguany amb el naixement a l'interior d'un espai envoltat per les ombres dels pastors i els reis que s'acosten. La senzillesa de les plantacions: el verd del bambú a dins i el gris de espigol a fora, fonent-se amb les llambordes de la plaça, realça el cub on hi ha la Sagrada Família, que desperta aquesta mirada tan especial dels nens i les nenes, una barreja de curiositat, interès i respecte per allò que intueixen important.

EDITORIAL 3
La importància de les petites coses

NOTÍCIES 4

AGENDA 21 DE BARCELONA 12
Balanç positiu de l'informe 2005
dels indicadors de sostenibilitat
de Barcelona

EL PERSONATGE 14
Andreu Massoni, president del Gremi de
Jardineria de Catalunya

 VERDA 16

ESPAI METROPOLITÀ 20
Arbres vells, bells arbres (5)

REPORTATGE 22
Compromís renovat

OPINIÓ 25
Volem seguir creient en una Nova
Cultura de l'Aigua

PAISATGISME 26
Natura i lleure a tocar de la pista

EDUQUEM PER A LA SOSTENIBILITAT 28
Descobrir el món de les roses al Roserar de
Cervantes

APUNTS DE JARDINERIA 30
La poda dels rosers

FULLS TÈCNICS 32
Usos dels arbustos en jardineria pública

MOLT CAMP PER CÓRRER 34

Editorial

La importància de les petites coses

ambiental d'una ciutat és la suma de tot el verd que conté: des dels parcs fins a l'arbrat viari o els jardins de barri, i també les terrasses i balcons enjardinats que hi ha a molts edificis d'habitatges. Tot compta. És per això que avui ens volem fixar en les actuacions properes, aquelles que fan més agradable la vida quotidiana i a les quals dediquem tots els esforços per aconseguir que arreu de la nostra ciutat hi hagi un tros de verd que faci més agradable el dia a dia. Un objectiu que seguirà sent prioritari al llarg del 2006, que estem a punt de començar i que us desitjo ben feliç. ■

Jordi Campillo
director gerent de Parcs i Jardins

Quan arriba el desembre s'acostuma a fer balanç del que ha estat l'any. Generalment, el que se sol destacar són, sobretot, les grans fites aconseguides, quan, ben mirat, molts cops, un balanç positiu és fruit d'un conjunt de petites coses que juntes en fan una de realment important. És qüestió de fixar-se en els detalls i veure, a més del bosc, cadascun dels arbres que el componen, i en aquest número de *Barcelona Verda* en tenim uns quants exemples.

L'any s'acaba amb l'inici de les obres de rehabilitació de tres parcs importants per a Barcelona: el de la Ciutadella, el de Monterols i el de Mossèn Cinto Verdager. Una feina que continuarà fins al 2007, en què està previst que s'hagin rehabilitat un total d'onze parcs. En l'últim semestre s'han construït o ampliat deu àrees per a gossos, d'unes dimensions superiors a les que hi havia fins ara a la ciutat; s'han iniciat treballs de millora en vint-i-un interiors d'illa de l'Eixample, i, des de fa un parell o tres de setmanes, els barcelonins i barcelonines poden veure com s'estan renovant els grups de flor a tots els districtes. A aquests tres aspectes, se n'hi ha d'afegir un altre que des de fa anys ocupa un espai en aquesta revista: informar d'algunes de les moltes actuacions de manteniment que cada dia es fan a les zones verdes.

Si bé és cert que la creació d'un nou espai verd de grans dimensions –com ho serà el futur Parc de la Sagrera– és un esdeveniment importantíssim, també ho és que la qualitat

Barcelona millora les àrees per a gossos

La ciutat de Barcelona ha apostat sempre per la bona convivència entre les persones i els animals de companyia. Per aquest motiu, a part de les normes que han de complir els propietaris de gossos per exercir una tinença responsable, l'ajuntament també hi contribueix amb serveis específics, com ara espais on aquestes mascotes puguin córrer, jugar i fer les seves necessitats.

Les noves àrees
per a gossos
s'han dissenyat
de manera
especial per
facilitar-ne el
manteniment

El projecte de millora de les àrees per a gossos iniciat el 2005 per Parcs i Jardins preveu la construcció de vint àrees d'una superfície mínima de 400 m², algunes de les quals són de nova creació i altres estan situades en espais que ja estaven destinats a aquest ús, però que s'han ampliat.

El 2005 ja han entrat en funcionament la meitat de les noves àrees per a gossos, situades al Parc del Clot de la Mel, al c. Josep Soldevila, sota el Pont de Vallcarca, al Parc de la Ciutadella, a la confluència entre el carrer Padilla i l'avinguda Diagonal, als Jardins de Màlaga, al c. Bosch i Gimpera, als Jardins del Doctor Roig i Raventós, als Jardins d'Hiroshima i al Parc Central de Nou Barris. L'any 2007 quedaran enllestides deu noves àrees, una a cada districte, amb loca-

litzacions previstes al Parc de Sant Pau del Camp, als Jardins de Montserrat, al c. del Foc, a la pl. Bacardí, al ptge. d'en Xinxò, al Parc de les Aigües de Montcada, al Parc

de Sant Martí i d'altres encara per determinar

HIGIENE I FUNCIONALITAT

Les noves àrees per a gossos s'han dissenyat de manera especial per facilitar-ne el manteniment, amb un terra més permeable, que garanteix un bon drenatge, i amb serveis específics per a la higiene de l'espai. El terra, fet amb sauló, es rega amb un sistema d'aspersors amb programador automàtic, i totes les àrees disposaran d'expensadors de bosses per recollir els excrements i papereres de materials no oxidables per abocar-hi les bosses. Els propietaris tindran, per tant, un paper important en el manteniment del bon estat de l'espai.

A les entrades hi ha rètols que informen de l'obligació que tenen els propietaris de recollir els excrements i on figuren les dates de desinfecció. Les tanques que envolten l'espai tenen 80 cm d'alçada. Aquestes noves àrees també són molt més còmodes per als propietaris de gossos, ja que tenen bancs i arbres i s'hi han instal·lat fonts perquè els animals hi puguin beure. ■

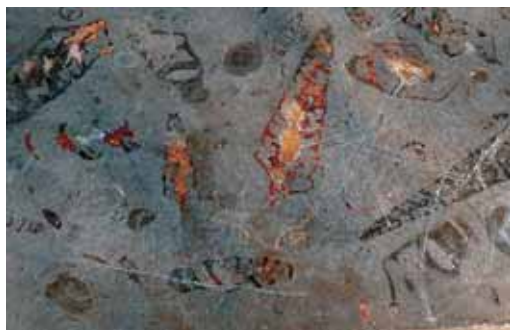

Cada espai
disposa de
bancs, arbres i
una font
destinada als
gossos

Bancs 'juràssics' als Jardins de Rubió i Lluch

Aquests jardins, on hi ha la seu de l'Escola Massana, disposen de dos nous bancs de característiques especials, tant pel disseny com pels fòssils amb què estan ornamentats. Es tracta dels bancs "Triban" i "Levit", fabricats per l'empresa

Jurassic Furniture, que van ser presentats en la trenta-unena edició dels Premis Delta ADI-FAD. Entre el 3 i el 13 de juny es van exposar a l'Edifici Fòrum i, posteriorment, Jurassic Furniture en va fer donació a Barcelona. Aquests bancs estan fabricats amb granit massís i, a la superfície, hi tenen incrustades grans peces de marbre de nerinees, un material que destaca per la gran concentració que té d'aquests mol·luscos, pertanyents al període juràssic i, per tant, amb uns 150 milions d'anys d'antiguitat. ■

Segueixen les feines de millora de zones forestals

Un dels objectius del Pla d'Actuació Municipal (PAM) 2004-07 és la conservació, millora i protecció de l'entorn natural de Barcelona i també l'establiment de perímetres de seguretat al voltant dels habitatges situats en barris pròxims a zones forestals. Així, el maig passat van començar els treballs del projecte de condicionament de zones forestals, que consisteixen a fer feines de desbrossament i sega de la vegetació herbàcia, esporgar i aclarir els arbres i arbusts i recollir i reciclar les restes vegetals mitjançant el compostatge. La finalitat d'aquestes feines és crear una franja exterior de 25 m per a la protecció d'habitatges i desbrossar les parcel·les de titularitat privada pròximes a espais amb risc d'incendi forestal, fonamentalment les franges urbanes perimetrals de Collserola.

Els treballs, iniciats aquest any i que s'acabaran el 2007, s'estan desenvolupant als districtes de Sants-Montjuïc, les Corts, Sarrià-Sant Gervasi, Gràcia, Horta-Guinardó i Nou Barris, així com a tots els espais que per la seva tipologia o les seves característiques vegetals requereixen un tractament forestal. La superfície total d'actuació és d'1.704.171 m², i el pressupost, d'1.000.000 d'euros. Les feines s'han encomanat a brigades de Parcs i Jardins, a personal de Barcelona Activa (plans d'ocupació i tallers) i, mitjançant el conveni firmat per Parcs i Jardins i el Districte de Sarrià-Sant Gervasi amb el Centre d'Iniciatives per a la Reinserció (CIREM), a persones amb risc d'exclusió i amb dificultats d'integració social. ■

JULIVERT MEU

Tallar-se les ungles per Joma

Arriba el Nadal

Amb motiu de les festes de Nadal, cada any, Parcs i Jardins participa en moltes de les activitats que es fan a Barcelona. Entre totes destaca la instal·lació del pessebre a la plaça de Sant Jaume, que es va inaugurar el 2 de desembre. La proposta d'aquest any, que vol ser un oasi sobre el terra de la plaça, és obra de l'Escola Superior de Disseny i Art Llotja, i, dels treballs d'enjardinament, se n'han encarregat alumnes de l'Escola de Jardineria Rubió i Tudurí. Sobre el verd suau dels murs d'acer i vidre laminat que delimiten l'espai, s'hi poden veure les ombres de les figures que componen el pessebre. Un joc d'ombres i reflexos que envolten un jardí de bambús a l'interior del qual hi ha la sagrada família, situada a dins d'un cub de vidre. L'objectiu dels autors ha estat que quan els ciutadans i ciutadanes entrin a la plaça hi descobreixin la presència del Nadal. És per això que des de l'exterior de la instal·lació es poden veure les ombres dels reis i dels pastors i, mitjançant un joc de reflexos, un jardí verd lineal. S'accedeix a l'interior de l'espai amb rampes que conviden a entrar-hi, i, un cop a dins es poden apreciar sensacions com l'aroma de roses i una atmosfera de pau i tranquil·litat. Quan arriba el capvespre, la il·luminació de l'escena del naixement és, com la de l'estrella de Betlem, un punt de llum càlid sobre el terra transitat de Barcelona.

El pessebre ha estat patrocinat per Fecsa-Endesa i ha comptat amb la col·laboració d'*El Periódico*, Cespa, Urbaser, Tàlher, JCDecaux, CICSA, Constraula, Señalizaciones Girot, Riegos y Jardinería Azahar, Inox i Roig Il·luminacions.

FESTIVAL DE LA INFÀNCIA

A més del pessebre de la plaça de Sant Jaume, un dels esdeveniments nadalencs amb més tradició a Barcelona és el Festival de la Infància i la Joventut, que obrirà les portes del 27 de desembre al 4 de gener. Aquest any, Parcs i Jardins hi participa amb la instal·lació d'un laberint vegetal on es podran fer recorreguts a través d'un joc d'aventura. Al centre hi haurà el tresor dels parcs: un arbre. Una altra activitat que Parcs i Jardins organitza amb motiu de les festes de Nadal és "Guarneix-me", adreçat a les escoles i en el què aquest any participaran uns 500 nens i nenes. L'activitat consisteix a ornamentar arboços amb materials reciclats, que quedaran exposats a l'Illa Diagonal.

RECICLATGE DEL VERD NADALENC

Com cada any, entre els dies 7 i 16 de gener, Parcs i Jardins instal·larà 218 espais per a la recollida del verd nadalenc distribuïts pels deu districtes de Barcelona. Alguns d'aquests espais se situaran a prop dels principals eixos comercials de la ciutat. L'objectiu és facilitar als comerciants el trasllat als punts de recollida de la gran quantitat d'ornamentacions vegetals que es fan servir en aquestes zones. Tot el verd recollit es reciclarà i es convertirà en compost. ■

Des de l'exterior de la instal·lació es poden veure les ombres de les figures del pessebre

Parcs i Jardins participarà en el Festival de la Infància amb un laberint vegetal

Projecte per combatre el xancre del castanyer

La Fundació “la Caixa” i la Diputació de Barcelona han firmat un conveni de col·laboració per elaborar un projecte destinat a combatre la malaltia del xancre del castanyer (*Castanea sativa*). Actualment, aquesta fitopatologia, provocada pel fong *Cryphonectria parasitica*, afecta més del 60% dels castanyers de Catalunya, que ocupen al voltant de 12.000 hectàrees, situades, principalment, a les comarques de la Selva, el Vallès Oriental, Osona, la Garrotxa, el Gironès i l'Alt Empordà. Els estudis que s'han anat fent des de fa vint anys han demostrat que aquest fong és atacat per un virus que el debilita, cosa que afavoreix que les defenses de l'arbre aturin la infecció i cicatritzin les ferides causades pel fong. Aquest descobriment ha permès aplicar mètodes efectius de control biològic d'aquesta malaltia, basats en la infecció del fong amb el virus al laboratori i la seva inoculació als castanyers afectats de xancre. Així, el projecte preveu el cultiu del fong infectat per poder tractar els castanyers malalts del Parc Natural del Montseny, del Parc del Montnegre i el Corredor i de

l'Espai Natural de les Guilleries-Savassona, tots de la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona. Els estudis i les proves de camp es faran en conveni amb el Centre Tecnològic Forestal de Catalunya. ■

De la gran a la petita escala

Aquest va ser el lema de l'onzè congrés de l'Associació de Professionals dels Espais Verds de Catalunya (APEVC), celebrat a Berga els dies 24, 25 i 26 de novembre, amb la voluntat de ser punt de trobada per a l'intercanvi d'experiències dels professionals dels espais verds i alhora tractar un o diversos temes d'interès. Així, amb l'objectiu d'arribar a les diverses especialitzacions dels espais verds, el congrés va ser pluritemàtic i va tractar qüestions relacionades amb les grans actuacions territorials d'actualitat, com són la restauració paisatgística de l'abocador del Garraf o el projecte marc de recuperació ambiental de l'espai fluvial del Llobregat; d'altres vinculats al disseny i al manteniment, com la remodelació de l'av. de Roma de Manlleu o la realització del pg. García Faria de Barcelona, i les alternatives a la jardineria: implantació i manteniment

de gespes càlides, jardineria de muntanya i usos dels arbusts en la jardineria pública. El congrés va acabar amb una visita tècnica a l'entorn del santuari de Queralt. ■

Congrés del PARJAP

Entre el 8 i el 12 de novembre, l'Associació Espanyola de Parcs i Jardins Públics va celebrar a Almeria el seu trentadósè congrés, que ha tingut com a principals blocs temàtics els elements vegetals en la jardineria; l'aigua, el sòl i l'erosió, i la recu-

peració del paisatge. Així, es van presentar ponències sobre les plantes adaptades a la manca d'aigua, la flora autòctona amb finalitats ornamentals, les noves tècniques adaptades al reg subterrani en jardineria, l'ús de la fertirrigació en zones enjardinades amb aigües de-

purades i dessalinitzades, disseny i criteris de sostenibilitat, condicionament paisatgístic en obres d'infraestructura, el control de qualitat en les obres de restauració paisatgística i la revegetació d'obres degradades, entre altres temes. ■

Treballs de millora als interiors d'illa de l'Eixample

La primavera passada, Parcs i Jardins va iniciar treballs de millora i posada a punt en 21 interiors d'illa de l'Eixample: Cèsar Martinell, Sebastià Gasch, Safo, Emma de Barcelona, M. Mercè Marçal, Montserrat Roig, Manuel de Pedrolo, Clotilde Cerdà, Lina Òdena, Fort Pius, Joan Brossa, Jaume Perich, Flora Tristan, Jardins de la Indústria, Torre de les Aigües, Rector Oliveras, Paula Montal, Carlit, Casa Elizalde, Tres Tombs i Rector Oliveras. Els treballs s'acabaran a principis de l'any vinent.

Les actuacions fetes aquest any han consistit en el reencebat de 2.650 m² de parterres de gespa i la plantació d'arbres –pollancres (*Populus nigra* var. *italica*), *Prunus cerasifera atropurpurea*, *Brachychiton populneum*, xicrandes (*Jacaranda mimosifolia*), pins (*Pinus pinea*) i tarongers amargs (*Citrus aurantium*)–, palmeres –6 *Washingtonia robusta* recuperades d'una afectació a l'av. de Roma– i arbustos –baladres (*Nerium oleander*),

pitòspors (*Pittosporum tobira*), *Viburnum odoratissimum* i *Genista monosperma*–. L'any 2006 acabaran els treballs de plantació d'arbustos –bambú (*Phyllostachys aurea*), cubanes (*Aucuba japonica*) i *Fatsia japonica*– i en-

filadisses –*Parthenocissus tricuspidata*, vinya verge (*Parthenocissus quinquefolia*), heura (*Hedera helix*) i bugueníl·lees (*Bougainvillea sp.*)–. En quatre dels interiors d'illa, s'hi instal·larà reg automàtic. ■

Plantació de grups de flor

Aquest novembre s'ha iniciat la renovació dels grups de flor de temporada en 8.021 m² de parterres distribuïts per tots els districtes de Barcelona. Aquestes feines periòdiques de plantació es repetiran a l'abril, el setembre i el novembre de l'any vinent. En total es plantaran 671.000 unitats de diferents espècies: pensaments (*Viola tricolor*), boixacs (*Calendula officinalis*), begònies (*Begonia semperflorens*), *Verbena rigida*, clavells de moro (*Tagetes patula*), ciclamen de Pèrsia (*Cyclamen persicum*), petúnies (*Petunia x hybrida*), *Senecio x hybridus*, geranis (*Pelargonium sp.*), còleus (*Coleus blumei*) i *Salvia farinacea*, entre d'altres. ■

Vestuari amb criteris ètics

Parcs i Jardins és la primera empresa pública que ha introduït clàusules de responsabilitat social corporativa i criteris ètics en els plecs de contractació de subministrament de vestuari. Així, les empre-

ses hauran de poder garantir que els teixits i altres materials específics utilitzats en la producció i el mateix procés productiu, sigui directe o per subcontractació, respecten els drets laborals bàsics recollits en la decla-

ració de l'Organització Internacional del Treball relativa als principis i drets fonamentals, amb una política compromesa de gestió quant a medi ambient i a la prevenció dels riscos laborals. ■

Vil·la Florida, un nou espai de lleure a Sant Gervasi

El 5 de novembre es van inaugurar els Jardins de Vil·la Florida, al carrer Muntaner, 548. Es tracta d'una innovadora proposta que combina un espai públic de lleure amb una oferta de salut i medicina natural a l'abast de tothom. L'edifici de Vil·la Florida i els seus voltants ocupa tota l'illa formada pels carrers Muntaner, Bisbe Sivilla, Sant Gervasi de Cassoles i Reus. Inicialment, la casa era una masia construïda el segle XVII. El 1902 s'hi van fer diverses reformes per convertir-la en torre residencial, però conservant l'estructura fonamental de l'edifici. La remodelació va convertir Vil·la Florida i el seu entorn en un exemple d'arquitectura modernista de transició cap al noucentisme. Des del 2004, en què va passar a mans de l'Ajuntament de Barcelona, n'és propietari el Districte de Sarrià-Sant Gervasi.

La proposta de lleure i salut que ofereixen els Jardins de Vil·la Florida és una iniciativa del doctor Miquel Pros i l'ha dut a terme Parcs i Jardins. Es tracta d'un itinerari terapèutic a peu nu que permet trepitjar un bassal d'aigua i quatre llargues catifes naturals pavimentades amb textures diferents, herba, pedres, sorra i troncs, que proporcionen un agradable massatge podal. L'itinerari està senyalitzat amb plafons en què s'expliquen els beneficis d'aquest passeig tan singular.

Pel que fa als treballs que s'hi han fet destaquen, entre d'altres, la restauració del mur exterior, de la porta d'en-

trada i de l'estany i la creació d'una àrea de joc infantil. Parcs i Jardins s'ha encarregat de la rehabilitació dels jardins que hi ha a la façana que dona al carrer Muntaner. Els treballs han respectat les característiques pròpies dels jardins originaris, amb replantacions a base d'arbres ornamentals com la magnòlia (*Magnolia grandiflora*), plantes de flor i arbustos, entre els quals destaquen els rosers. Durant el 2006 està previst remodelar l'edifici, que es convertirà en el Centre Cívic de Sant Gervasi. ■

L'ECOSEMÀFOR ● ● ●

TORTUGUES AL·LÒCTONES

Des de començaments d'any ja s'han capturat a l'estany de Piscines i Esports cap a noranta tortugues d'aigua, la majoria d'una espècie exòtica procedent de Florida. A part de la irresponsabilitat de les persones que compren animals i quan se'n cansen se'ls treuen de sobre sense cap mirament, els abandons de tortugues estranyes als nostres ecosistemes comporten un problema ambiental que pot arribar a ser difícil de resoldre.

TORTUGUES AUTÒCTONES

La tortuga babaua (*Caretta caretta*) sí que pertany als nostres ecosistemes, i, per tant, s'ha de vetllar per la seva pervivència. L'octubre passat, la Fundació CRAM va retornar al mar tortugues babaues pescades accidentalment, un cop curades de les lesions provocades pels hams. Des que, fa onze anys, va iniciar aquesta activitat de recuperació, la Fundació CRAM ha retornat al seu medi més de cinc-centes tortugues marines.

CESSIÓ D'ARBRAT

L'octubre passat, Parcs i Jardins va trasplantar a l'antiga Illa Phillips una magnòlia (*Magnolia grandiflora*) de grans dimensions. Aquest exemplar era en un jardí de l'empresa Madaus, situada al c. Foc, a la Zona Franca, i estava afectat per les obres de construcció de la línia 9 del metro. L'arbre s'ha cedit a la ciutat, igual com ja es va fer, a principis d'any, amb dues palmeres d'aquest mateix jardí.

Foto: Enric Madrenas. CRAM

Presentació de les línies d'actuació del Pla Estratègic Litoral

El 16 de novembre es van presentar, a l'auditori del Consorci El Far, les línies d'actuació del Pla Estratègic per al Litoral de la Regió Metropolitana de Barcelona, així com els resultats dels treballs desenvolupats per Mcrit i Barcelona Regional per a l'Associació Pla Estratègic Litoral. Va presidir l'acte el president del consell general de l'associació i alcalde de Barcelona, Joan Clos, juntament amb Maite Arqué, alcaldessa de Badalona i presidenta de la comissió delegada.

Els treballs tècnics per elaborar el Pla Estratègic Litoral van començar el juny del 2004 i van acabar l'octubre del 2005. Aquest pla ha estat impulsat pels vint-i-set municipis del litoral de la regió metropolitana de Barcelona, sota la coordinació del Consorci El Far i amb el suport de la Generalitat de Catalunya, la Diputació de Barcelona, la mancomunitat de municipis i l'Autoritat Portuària de Barcelona. El Pla Estratègic Litoral és un projecte que té com a objectiu definir l'estat del litoral metropolità i proposar línies estratègiques de futur per resoldre els problemes existents. Les línies d'acció inclouen la protecció del paisatge, la restauració ecològica, la transformació urbana, la reconversió de la xarxa viària, la millora del transport públic i les

noves oportunitats de desenvolupament econòmic i de cohesió social i cultural.

Per aconseguir aquests grans objectius es proposa, entre altres actuacions, crear una xarxa contínua d'espais protegits, posar en marxa un programa de manteniment i restauració de totes les rieres i espais fluvials, recuperar i estabilitzar la sorra de les platges, reconvertir urgentment la carretera N-II en passeig urbà, adequar el peatge de l'autopista, millorar les connexions entre els municipis litorals i entre aquests i l'interior, soterrar i desplaçar el ferrocarril del centre de les ciutats i construir noves connexions ferroviàries entre el litoral, la regió metropolitana i la resta de Catalunya. ■

El pla defineix l'estat del litoral metropolità i proposa solucions als problemes existents

---

Les escoles participen en la plantació de grups de flor

El 30 de novembre passat, 250 alumnes de cinc escoles situades al voltant del passeig de Sant Joan van participar en la plantació de nous grups de flor als parterres situats entre els carrers Provença i Rosselló. Aquesta activitat, organitzada per l'Associació de Veïns del Passeig de Sant Joan i que compta amb la col·laboració de Parcs i Jardins, està adreçada als alumnes d'Educació Primària i té com a objectiu que els nens i nenes coneguin millor tot el que està relacionat amb aquest passeig, des de l'arquitectura fins a les espècies vegetals que conté, que l'han convertit en una de les zones verdes més importants del barri. ■

Balanç positiu de l'informe 2005 dels indicadors de sostenibilitat de Barcelona

L'octubre passat es va presentar el tercer informe sobre l'estat i l'evolució de la ciutat en clau ambiental des de l'aprovació del *Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat*, que correspon a l'evolució del Indicadors 21 el 2004. La realització anual d'aquest informe ha permès disposar d'una sèrie de dades continuada en el temps, un dels aspectes necessaris per garantir la utilitat i efectivitat d'aquest instrument de seguiment.

any és el relacionat amb la població, ja que a Barcelona va disminuir el 2004 respecte al 2003 i va passar d'1.582.738 habitants a 1.578.546, una dada de context que afecta els resultats dels indicadors que integren aquesta variable en el seu càlcul. Quant a les tendències dels casos i subindicadors, milloren en quinze indicadors, s'estabilitzen en vuit i només decreixen en dos.

INDICADORS EN ALÇA

L'indicador sobre consum d'aigua per habitant confirma el descens continuat tant del consum total (domèstic, comercial, industrial i per a serveis municipals) com del domèstic. Si bé la generació de residus urbans aconsegueix una certa estabilització respecte a l'últim quinquenni (1,52 kg/hab./dia) i es manté per sota de la mitjana catalana, el 2004 la recollida de matèria orgànica es va incrementar un 16% en relació amb el 2003, i la recollida selectiva de residus indica un augment continuat en els últims anys, que el 2004 se situa en el 42,6%. Quant a la proporció del consum d'aigua no potabilitzada per a serveis municipals, en els últims anys, l'ús d'aigua del subsòl ha anat augmentant fins al 8,4% (un 2% més que el 2003). Tot i que l'índex de renovació urbana manté unes xifres semblants en els últims dos anys, dins del rang considerat idoni (0,5-1,5), el valor de 0,8% obtingut el 2004 representa un lleu augment dels nous habitatges o de la sol·licitud de llicències per a reformes o expansió sobre el parc immobiliari potencial de Barcelona, que s'estima en unes 740.000 unitats.

En l'informe
2005 s'han
actualitzat 23
dels 26
indicadors

En l'informe 2005 s'han actualitzat vint-i-tres dels vint-i-sis indicadors. El balanç global de l'evolució ambiental de Barcelona l'any 2004 és, en general, positiu, ja que una bona part dels indicadors avaluats presenten resultats que s'aproximen a la tendència desitjada o bé es mantenen respecte als anys anteriors. Els indicadors que no s'han completat han estat els relacionats amb el nivell de contaminació acústica, sobre la qual no es disposa de dades des del 1997 i que aquest any s'està actualitzant; amb el grau d'associacionisme, que a partir d'ara s'actualitzarà cada quatre anys, i amb la proporció de l'espai viari amb prioritat per a vianants, que s'actualitzarà el 2006. Un aspecte que cal tenir en compte en l'informe d'aquest

L'informe confirma la tendència continuament ascendent quant al nombre d'organitzacions amb certificació ambiental, amb un increment de més del 20% respecte al 2003. L'Agenda 21 Escolar va comptar el 2004 amb la participació d'un total de cent quaranta-nou escoles, i, pel que fa als indicadors que avaluen l'Objectiu 10, hi va haver una disminució sensible respecte als valors del 1999 (gràfic 1), que situa Barcelona entre les ciutats de mida semblant a Europa, o al món occidental en general, amb menors emissions *per capita*. Pel que fa als punt de venda o consum de productes de comerç just, segueix la tendència positiva, amb uns valors per al 2004 de dotze grans cadenes comercials i noranta-un comerços minoristes que ofereixen aquests articles, i cent vuitanta-vuit màquines amb cafè d'aquesta procedència instal·lades a la ciutat.

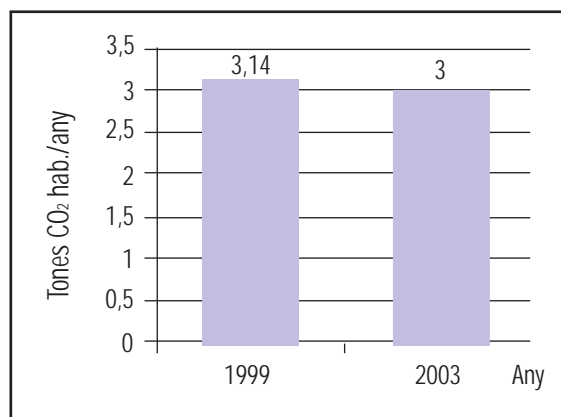
ES MANTENEN

Si bé l'any passat l'augment de superfície verda no va ser gaire elevat, el cas és que es va registrar un lleuger ascens que ha permès arribar al valor de 17,96 m² d'àrea verda per habitant. Quant a la introducció d'aus a Barcelona, s'està configurant com un dels projectes emblemàtics impulsats a la ciutat. Tot i que en l'informe 2005 aquest indicador consta com un valor estable, el fet és que aquest any s'ha modificat el sistema d'avaluació per poder disposar de dades actualitzades i contínues sobre la base de l'informe *Seguiment d'ocells a la ciutat de Barcelona*. En l'àmbit de la mobilitat, el mode de desplaçament de la població s'ha mantingut pràcticament igual, i ha estat avaluat amb un paràmetre de càlcul que s'ha modificat per harmonitzar-lo amb l'utilitzat per l'Autoritat Metropolitana del Transport. En l'àmbit de la salut s'ha estabilitzat el nivell de qualitat de les platges de la ciutat i l'esperança de vida en néixer. També es manté el percentatge de població que té accés a un, dos, tres quatre o cinc serveis acumulats a la xarxa d'utilització pública (gràfic 2) situats a menys de 300 m: espais verds o oberts, transport urbà, punts de brossa neta, centres d'educació infantil primària i secundària i centres d'atenció sanitària (CAP i hospitals).

LA VALORACIÓ DEL CIUTADÀ

L'informe 2005 dels Indicadors 21 només assenyala dos aspectes que empitjoren: el

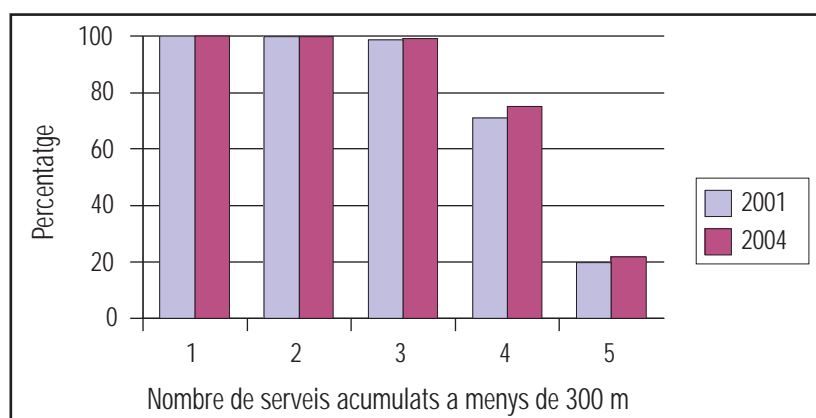
Gràfic 1 - Emissions de CO₂ equivalent anuals

preu mitjà per metre quadrat de l'habitatge de lloguer i el grau de satisfacció ciutadana, aquest últim relacionat amb tots els objectius del *Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat*. Si bé el primer cal valorar-lo en el context global de l'Objectiu 7 –augment de la cohesió social i enfortiment dels mecanismes d'equitat i de participació–, amb una majoria d'indicadors a l'alça, el segon és el que conclou la sèrie completa d'indicadors i es calcula a partir de l'Enquesta de Qualitat de la Ciutat. El 2004, la satisfacció s'ha qualificat amb 7,6 punts sobre 10, la valoració més baixa des de l'inici de la sèrie, encara que continua sent una xifra elevada en comparació amb les avaluacions fetes en altres ciutats europees. ■

El 2004, la recollida de matèria orgànica s'ha incrementat un 16% en relació amb el 2003

Gràfic 2 - Accessibilitat als cinc serveis bàsics

Més informació: Secretaria de l'Agenda 21, Centre de Recursos Barcelona Sostenible, c. Nil Fabra, 20. Tel.: 93 237 47 43, a/e: agenda21@mail.bcn.es web: www.bcn.es/agenda21

Andreu Massoni,
president del Gremi de Jardineria
de Catalunya

**“El gran esclat de la jardineria
al nostre país va començar amb
els ajuntaments democràtics.”**

Andreu Massoni i Terré, gerent de les empreses Massoni, S. L., i Jardín Móvil, S. L., és enginyer tècnic agrícola i postgrau de Jardineria i Paisatge per la Universitat Politècnica de Catalunya. El seu pare va fundar, l'any 1952, l'empresa Massoni, que avui és una de les més importants de serveis de jardineria de Barcelona. Des de fa prop de tres anys és president del Gremi de Jardineria de Catalunya, que agrupa unes tres-centes setanta empreses del sector.

Si jo li digués que tinc un capital important per invertir en un negoci, per quines raons em recomanaria vostè que el posés en el sector de la jardineria?

D'entrada, li diria que és un sector molt vocacional i molt gratificant, perquè es treballa amb sers vius, perquè hi ha tot un procés creatiu i amb un resultat que es produeix quan neix el jardí. Tot i que aquest concepte potser és una mica equivocat. Construïm un jardí i diem: “Ja està, ja l'hem acabat!” I és precisament aleshores quan comença la feina, que és fer-lo créixer i portar-lo cap a la idea prèvia que en teníem.

Per quines raons no està prou valorat?

Fins fa uns vint-i-cinc anys, pràcticament tothom vivia en pisos i gairebé no hi havia ni jardins ni parcs públics als nostres municipis. Ara hi ha la primera generació que disposa de jardins domèstics, i n'està aprenent. Crec que quan hagin passat dues o tres generacions hi haurà molta gent que valorarà la jardineria.

Quins són els principals subsectors dintre de la jardineria?

Hi ha dos subsectors bàsics, que són la construcció i el manteniment. Encara que també hi ha empreses que es dediquen a totes dues coses i fins i tot tenen *garden centers*. Els gar-

dens, però, no entrarien en l'àmbit de la jardineria. A mesura que va evolucionant, el sector es va especialitzant. Algunes empreses treballen específicament el tema de la gespa, que és tot un món en si mateix; d'altres només fan instal·lacions de reg. Tot canvia.

Quina influència té en el sector l'urbanisme que es promou des dels ajuntaments?

El gran esclat de la jardineria al nostre país va començar amb els ajuntaments democràtics. Moltes empreses han crescut a partir d'aquesta acció continuada dels municipis en els darrers vint-i-cinc anys per crear espais enjardinats arreu, ja que no hi havia pràcticament res. Però el gran problema que tenim és el manteniment.

Per què hi ha aquest problema?

Per exemple, a França, quan es fa el projecte constructiu, s'hi incorpora un projecte de manteniment, i aquí, no. Es fan unes especificacions molt clares per al manteniment, perquè el que ha projectat el jardí sap com vol aquells arbustos o l'evolució que tindran aquelles plantes o l'arbrat. És capaç de veure el jardí acabat i d'imaginar-se'l d'aquí a cinc o deu anys, que és quan tot afagarà volum i forma. Cal, doncs, un procés de manteniment per portar-lo cap a aquesta direcció. Aquestes especificacions sobre el que s'ha

---

**No hem assumit
el manteniment,
i, si un jardí no
es manté, es pot
perdre de forma
irreversible**

---

d'anar fent estan marcades en el mateix plànol del projecte. D'altra banda, el manteniment val diners, perquè la mà d'obra és cara. És important la percepció que es té d'això, i ara parlo de l'àmbit privat. Quan una persona es fa un jardí mira els diners de què disposa i, si li va bé, tira endavant. Ara, quan se li diu que ha de pagar una quota fixa mensual per mantenir-lo, encara que siguin pocs diners, això ja no ho vol. A partir d'aquí s'entra en una dinàmica de guerres de preus i es rebenta el mercat.

És per una qüestió cultural...

No hem assumit el manteniment. Hi ha una altra consideració: si una casa, per exemple, no es pinta, doncs està lletja i ja es pintarà en el seu moment. És clar, un jardí no funciona així. Si no es manté, arriba un moment que no és que tingui mal aspecte, és que allò es perd, i de vegades de forma irreversible. Estem parlant, com hem dit abans, de sers vius.

Havia apuntat anteriorment el tema de la professionalització. Què passa en aquest aspecte?

El creixement de la jardineria ha estat tan gran en tan poc temps que molta gent ha accedit a la professió sense cap títol ni qualificació professional. És normal que ho facin, perquè hi veuen mercat i possibilitats, i, aleshores, les empreses es van trobant amb dificultats. Aleshores, des del gremi hem de fer formació a persones que estan en actiu.

Dins d'aquest creixement de la jardineria, qui té més pes: la demanda privada o la pública?

Precisament, en aquests moments estem treballant amb la Generalitat per portar a terme un estudi seriós del sector per precisar dades com aquesta i d'altres, que ens permetran conèixer detalls com el nivell de professionalització o d'informatització de les empreses.

Què destacaria dintre del camp de la innovació?

Les cobertes verdes per a habitatges, que estan relacionades amb l'arquitectura bioclimàtica. La seva funció és evitar les temperatures extremes a dins de les cases, així com retenir l'aigua de la pluja. Pel que fa a l'aigua, hi ha la promoció de les plantes autòctones amb baixos requeriments hídrics; aquest serà un dels temes principals del nostre proper congrés, el febrer del 2006, tot i que, en realitat,

---

Els àrabs, quan van estar aquí, ja feien jardineria amb espècies autòctones

---

En la jardineria mediterrània, els parterres de gespa no existien. Hi són des que vam començar a mirar al nord

---

no és un tema nou. L'altre serà el dels recursos humans.

Quina és la seva visió sobre la tendència de triar les plantes més adequades al nostre clima?

Tradicionalment, en la jardineria mediterrània, els parterres de gespa no existien. Eren parterres amb heura o amb graves. A partir dels anys cinquanta i seixanta vam començar a mirar al nord i a importar models mimèticament. També perquè tota la bibliografia que hi havia sobre jardineria estava feta als països del nord i d'acord amb el seu clima. De fet, ara estem redescobrint una tradició. Els àrabs, quan van estar aquí, ja feien jardineria amb espècies autòctones i també la trobem als jardins dels claustres dels monestirs.

L'ús de l'aigua és un gran repte per a la jardineria?

Una de les grans desgràcies per a la jardineria han estat certs usos dels regs automàtics. No pels sistemes de reg en si mateixos, que són bons com a eina, sinó perquè de vegades s'utilitzen malament. És molt fàcil pitjar un botó i que regui, i així gastem més aigua de la que cal. Això, a més, té altres efectes: les plantes no arrelen bé, aleshores es fan més sensibles a les malalties i entrem en un cercle cada vegada pitjor. Si els regs es gestionessin millor, tant a nivell públic com privat, la jardineria hi guanyaria i el consum d'aigua seria menor.

Quines han de ser les principals línies estratègiques de futur per al sector?

Si volem seguir creixent i ser reconeguts, hem de treballar i funcionar com a empreses. Ara n'hi ha moltes de familiars. Un bon nombre de persones hi han accedit, com deia al principi, de manera vocacional. Entenem en plantes, en substrats i en regs, però ens falta més visió empresarial. En el primer congrés ja es va plantejar aquest tema, i ara hi estem aprofundint a través de cursos i de divulgació. Per altra banda, cada cop tindrem més relació amb professions emergents que en altres països ja fa anys que hi són, com els paisatgistes. Finalment, voldríem que en els projectes d'obra pública, els de jardineria sortissin diferenciats dels constructius, si no, les grans constructors subcontracten les nostres empreses i això degrada la nostra tasca. Com que el paquet és conjunt, si es decideix retallar pressupost, d'on es treu? Doncs de la jardineria. ■

Albert Punsola

RAMBLA DEL RAVAL →

Les últimes feines de millora i posada a punt que s'han fet han consistit en la ressebra de tots els parterres de gespa, molt deteriorats pel gran nombre de persones que diàriament circulen per aquest passeig de Ciutat Vella.

↓ PLAÇA POETA BOSCA

En aquesta plaça també s'han fet feines de manteniment en els parterres de gespa. S'ha millorat el terreny de plantació, que ha estat enriquit amb compost, i s'ha sembrat gespa urbana.

← PLAÇA LETAMENDI

Aquest espai verd ha estat objecte d'un treball de millora general. Les feines han consistit en la poda de sanejament i formació d'arbustos en 143 m² de parterres i la ressebra i el reencebat dels 1.306 m² de gespa.

↓ PLAÇA ANDRÉ MALRAUX

L'olivera (*Olea europaea*) ha estat l'arbre triat per ressaltar el parterre de gespa de 250 m² que hi ha en aquesta plaça, on també s'han plantat arbustos: *Cotoneaster horizontalis* i *Lonicera nitida*.

PLAÇA DE LA HISPANITAT

El mural *Balcons de Barcelona* ha convertit aquesta plaça en un lloc emblemàtic de la ciutat. Per millorar-ne l'enjardinament s'hi han plantat marfulls (*Viburnum tinus*). També s'ha instal·lat reg per aspersió i difusió, i, al voltant d'un parterre d'arbustos inclinat, s'hi ha fet una vorera que evitarà que la pluja erosioni la terra i la desplaci cap al paviment.

CASTELL DE MONTJUÏC →

Per millorar-ne la qualitat estètica, s'han fet noves plantacions de canya de rosaris (*Can-na indica*) en alguns parterres situats a l'interior del castell.

← PLANTACIÓ D'ARBUSTATGE

Els parterres que hi ha als Jardins de Fabià Puigserver (fotografia), a la pl. Doctor Pere Franquesa, al pg. de l'Exposició i als c. Creu dels Molers i Blasco de Garay, s'hi han plantat marfulls (*Viburnum tinus*) i *Viburnum odoratissimum*.

↓ JARDINS D'ÀURA CUADRADO

En aquests jardins s'han fet feines de millora general del verd. S'ha desbrossat i escatat un dels talussos, s'han resseminat els parterres de gespa, s'ha retallat la pantalla vegetal de canyes, s'ha anivellat el paviment de grava i s'han fet plantacions d'arbustos i aromàtiques a base de boix (*Buxus sempervirens*), abèlia (*Abelia floribunda*), *Cotoneaster horizontalis*, *Teucrium fruticans*, *Lavandula dentata*, romaní (*Rosmarinus officinalis*), espernal·lac (*Santolina chamaecyparissus*) i farigola (*Thymus vulgaris*).

AIXECAMENTS DE CAPÇADA →

Aquesta feina de millora i manteniment de l'arbrat s'ha fet a la pl. Francesc Macià (fotografia) —on també s'han fet treballs de neteja dels grups de flor i d'entrecavada dels arbustos—; a la pl. de Can Bruixa i a la pl. Comas.

← PLAÇA ROSA SABATER

L'arbustatge fet malbé s'ha substituït per espècies amb una millor adaptació al lloc. També s'han fet les reposicions d'arbustos necessàries al voltant de l'àrea per a gossos. Les espècies triades han estat *Cotoneaster franchetii*, *Ligustrum texanum*, *Juniperus chinensis* 'Mint Julep' i pitòspor (*Pittosporum tobira*).

PLAÇA SARRIÀ →

Per millorar l'aspecte d'aquesta plaça s'han plantat *Juniperus chinensis* 'Mint Julep' a les jardines que envolten els arbres.

CARRER SANTA FE DE NOU MÈXIC

L'enjardinament dels parterres que hi ha en aquest carrer s'ha completat amb la plantació d'arbustos: abèlies (*Abelia floribunda*), marfulls (*Viburnum tinus*) i *Lavandula dentata*.

JARDÍ DEL MESTRE BALCELLS →

Aquest ha estat un dels espais de Barcelona on s'ha plantat vegetació afectada per les obres de la pl. Lesseps. En aquest cas, un arbre pota de vaca (*Bauhinia grandiflora*) i un sapindal (*Koelreuteria paniculata*). L'actuació s'ha completat amb la millora dels parterres, on s'han plantat arbustos: *Hebe speciosa* 'Variegata' i *Viburnum odoratissimum*.

← BAIXADA DE LA GLÒRIA

Un cop acabats els treballs de condicionament de l'escala mecànica per part del districte s'han plantat heures (*Hedera helix*) per millorar els parterres.

PARC GÜELL

Aquest parc també ha rebut una part de la vegetació que ha hagut de ser trasplantada a causa de les obres a la pl. Lesseps. En aquest cas es tracta de dues palmeres de Canàries (*Phoenix canariensis*) de 10 m d'alçada, un marçalló (*Chamaerops humilis*) de 3 m i quaranta baladres (*Nerium oleander*).

← APARCAMENT DEL PARC GÜELL

La palmera de Canàries (*Phoenix canariensis*) de 25 m d'alçada i les dues *Washingtonia robusta* de 5 m que s'han plantat en aquest aparcament també procedeixen de la pl. Lesseps.

JARDÍ DEL PARE MARIANA ↓

Les feines de millora d'aquest espai verd han consistit en la ressembrada dels parterres de gespa i la plantació de 180 abèlies (*Abelia floribunda*). També s'han retallat els 1.800 m de tanques vegetals de xiprer (*Cupressus sempervirens*).

PLANTACIÓ DE PALMERES

A la confluència entre el c. Lisboa i el ptge. d'en Xinxó s'han plantat nou *Washingtonia robusta* procedents de la pl. Lesseps. Els treballs s'han completat amb el desbrossament de l'espai.

JARDINS DE JAUME PLANAS

Per millorar l'aspecte d'aquests jardins s'han desbrossat els tallussos i l'àrea per a gossos i s'ha podat l'arbustatge.

← COTXERES DE VILAPICINA

Les últimes feines de manteniment que s'han fet en aquest espai han consistit en la reposició de planta amb *Acca sellowiana*, *Plumbago auriculata*, abèlies (*Abelia floribunda*), marfull (*Viburnum tinus*), tamarius (*Tamarix gallica*) i *Teucrium fruticans*.

FEINES DE MANTENIMENT

Al Parc de Serra Martí, a l'altura de la Via Favència,

s'ha fet una poda d'aixecament de capçada i eliminació de branques mortes a deu *Albizia julibrissin*, i a la pl. Verda de la Prosperitat s'ha fet la mateixa feina a quaranta *Casuarina cunninghamiana* i s'ha procedit al desbrossament i neteja d'una superfície de 2.000 m².

PARC DE SERRA MARTÍ →

En aquest parc s'ha retallat la tanca vegetal feta a base de buguenví·lea (*Bougainvillea sp.*).

← PARC DE LA TRINITAT

Les feines de manteniment que s'han fet últimament en aquest parc han consistit en el desbrossament de 1.500 m² de terreny, la poda de neteja de cinquanta magraners (*Punica granatum*), la poda d'aixecament de capçada de 120 *Populus nigra var. italica* i la plantació d'una *Washingtonia robusta*.

↓ PLAÇA ORFILA

En aquesta plaça, s'hi han fet feines de retallada d'arbusts: *Spiraea cantoriensis*, marfull (*Viburnum tinus*) i abèlies (*Abelia floribunda*).

PLAÇA MIQUEL CASABLANCAS I JOANICO

S'han netejat de males herbes 250 m² de parterres, s'han eliminat les fulles seques de les palmeres i s'ha retallat la tanca vegetal.

← PARC DEL PORT OLÍMPIC

Els treballs de millora del verd que s'han fet al Parc del Port Olímpic han consistit en la plantació de les falles dels grups de *Juniperus chinensis* i de nou plàtans (*Platanus x hispanica*) de recuperació.

↓ PARC DE DIAGONAL MAR

Un dels atractius d'aquest parc són les làmines d'aigua. Per mantenir-ne la qualitat s'han netejat els 3.000 m² de plantes aquàtiques perquè la primavera vinent puguin brotar de manera adequada.

PARC DE CARLES I

S'han retallat les tanques vegetals del parc situades a la confluència dels c. Trias Fargas, Moscou i av. Icària. Aquesta mateixa feina s'ha fet al c. Salvador Espriu.

Arbres vells, bells arbres (5)

En aquest últim article de l'any dedicat als arbres singulars ens acostarem, un cop més, a dos jardins històrics, on, per motius obvis, viuen els arbres de més edat. Són els parcs de Torreblanca i de Can Mercader, i us presentarem alguns dels seus hostes més vells: els Bessons, una parella de pins de Canàries, i l'Acàcia Vella de Can Mercader, ja al final de la seva llarga existència.

Text: Lurdes Planes i Sant-romà
Fotografies: Ernest Costa i Savoia

ELS BESSONS

Els Bessons són dos pins de Canàries que durant més de vuit dècades han

crescut junts al costat del llac de Torreblanca. Tots dos tenen el tronc fort, alt i dret característic de l'espècie, però difereixen en la forma de la capçada, més columnar l'una i tirant a cònica l'altra.

El pi de Canàries és un arbre de gran talla amb una peculiar capçada cònica que es va desdibuixant amb el pas dels anys. Té l'escorça gruixuda i marró vermellosa (pel seu color recorda una mica la del pi pinyer), que amb el temps es clivella i forma plaques. Les fulles, primes, flexibles i densament aglomerades, li donen un aspecte plomós i s'agafen a la branca agrupades de tres en tres. A les muntanyes de Tenerife, El Hierro, Gran Canària i La Palma, d'on és ori-

ginari, forma boscos naturals de rara bellesa. És l'únic pi que té la capacitat de rebrotar si es talla o es crema.

La seva singularitat ve avalada per diferents raons: és l'únic pi originari de les illes Canàries i és una espècie molt poc freqüent als nostres parcs; també hem volgut ressaltar el fet que es tracta de dos exemplars de dimensions i característiques semblants, i, per altra banda, la seva edat, 85 anys, i la seva alçada, 25 m, són valors afegits prou importants.

Espècie: Pi de Canàries
 (*Pinus canariensis*)

Origen: illes Canàries

Situació: Parc de Torreblanca, al camí que voreja el llac

Àrea metropolitana de Barcelona
Mancomunitat de municipis

L'ACÀCIA VELLA DE CAN MERCADER

L'Acàcia Vella de Can Mercader té la marca d'antigues podes que li han modificat l'estructura original. El seu tronc és alt, i a uns 7 m d'alçada es ramifica en tres besses principals. La capçada conserva la forma estesa i el·líptica característica d'aquesta espècie. Actualment està al final del seu cicle vital, però molt a prop té una germana, jove i vigorosa, que seguirà embellint el parc quan l'Acàcia Vellamori.

És un arbre singular perquè, malgrat les mutilacions sofertes amb les podes, encara mostra la noblesa del seu port; ho és també per les seves dimensions, la seva edat –140 anys– i la seva situació, en un lloc de pas molt fre-

qüentat que n'afavoreix l'observació.

Introduïdes a Europa a principis del segle XVIII, procedents de les fèrtils valls del Mississipí, les acàcies de tres punxes fa tres segles que regalen l'esplendor del seu fullatge, verd tendre a la primavera i groc viu a la tardor, als millors jardins del continent. El seu nom és dedicat al

botànic alemany del segle XVIII G. Gleditsch.

Espècie: Acàcia de tres punxes (*Gleditsia triacanthos*)

Origen: Estats Units

Situació: Cornellà de Llobregat, Parc de Can Mercader, entre l'accés de dalt i la piscina

Per a més informació vegeu les fitxes: *Els Bessons* i *L'Acàcia Vella de Can Mercader*, de la col·lecció *Arbres i arbusts singulars dels parcs metropolitans*. Les podeu trobar als llocs següents: Parc de Torreblanca (demaneu-les als jardineros); Parc de Can Mercader (al museu palau, diumenges i festius de 10.00 a 14.00 h); Ajuntament de Cornellà, Medi Ambient, pl. de l'Església, s/n. dl. a dv. de 08.30 a 13.30 h; Oficina d'Informació de la Mancomunitat de Municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, carrer 62, núm. 16-18, edifici A, Zona Franca, Barcelona.

Compromís renovat

La primavera del 2005, deu grups de treball formats per un total de cent vuitanta persones que representaven tots els sectors implicats en el *Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat* van començar a recollir dades sobre el conjunt d'iniciatives engegades en els últims tres anys. El seu objectiu: posar damunt la taula el que s'havia aconseguit i els reptes pendents. Aquesta tasca va culminar el 20 d'octubre en la Convenció dels Signants del Compromís, que, a part de propiciar una trobada sense precedents, amb centenars de persones aplegades a l'edifici Vèrtex, de la Universitat Politècnica de Catalunya, va servir per donar un nou impuls al repte de la sostenibilitat a Barcelona.

La Convenció dels Signants del Compromís ha permès donar un nou impuls al repte de la sostenibilitat a Barcelona

L'A21 de Barcelona és un compromís institucional i alhora un procés obert a la societat civil

Des dels seus inicis, l'Agenda 21 de Barcelona es va convertir en un compromís institucional i, alhora, en un procés obert a la societat civil. Aquest procés va cristal·litzar el 2002 en un document, el *Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat*, impulsat pel Consell Municipal de Medi Ambient i Sostenibilitat de Barcelona. Al llarg d'aquests tres anys, el *Compromís* s'ha traduït en accions concretes que els més de quatre-cents firmants han dut a la pràctica en àmbits com empreses, grups polítics, sindicats, escoles i universitats, organitzacions cíviques, administració pública i gremis professionals. Aquestes accions configuren la fase Acció 21, un període de deu anys (2002-2012) en el qual s'aniran desplegant diferents experiències per fer una ciutat més sostenible.

DIFICULTATS I ESPERANÇA

Va obrir la convenció l'alcalde de la ciutat, Joan Clos, que va situar el gran repte de la sostenibilitat global en les ciutats, ja que és on viu més de la meitat de la població del món. Clos va alertar que, tot i que Barcelona i altres municipis treballen per un canvi de paradigma, hi ha factors que hi juguen en contra. Així, va qualificar de combat la implantació de l'urbanisme sostenible, en referència al fet que no és el model hegemònic, ni culturalment ni econòmicament.

Malgrat les dificultats, l'alcalde va assenyalar, entre altres avenços significatius aconseguits a la ciutat, el tractament de les aigües residuals, l'increment del percentatge de residus reciclats, el creixement del nombre de centres educatius compromesos en l'educació ambiental i l'augment d'espais

---

Joan Clos va situar el gran repte de la sostenibilitat global en les ciutats

---

verds urbans. Tots ells, juntament amb l'increment de la cooperació ciutadana –de la qual la mateixa convenció era el millor exemple–, van ser posats en relleu com a motiu d'esperança en un procés que, de fet, tot just comença. Una idea compartida pels participants va ser que, més enllà de les xifres concretes, el més important era consolidar unes tendències a favor de la sostenibilitat

LA CIUTAT IDEAL

La intervenció de l'alcalde de Barcelona va anar seguida de l'estrena del vídeo *Acció 21*, que amb un hàbil guió mostrava les bones pràctiques que s'estan implantant a la ciutat i de les quals el públic era protagonista. Tot seguit van arribar més mostres de bones pràctiques, amb la presentació del llibre *100 bones idees*. Es tracta d'un autèntic catàleg, amb un centenar de fitxes de les iniciatives dutes a terme pels firmants del *Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat*.

Imma Mayol va reclamar que la sostenibilitat no sigui entesa com un fre al progrés, sinó com una opció per guanyar en qualitat de vida

---

Impossible com era comentar totes les experiències, se'n van presentar algunes. Així, la Universitat de Barcelona va explicar el reciclatge dels vells ordinadors a la mateixa universitat; Transports Municipals de Barcelona, el programa de millora d'accessibilitat als autobusos; el Bicicleta Club de Catalunya, la campanya de promoció d'aquest transport entre les entitats firmants de l'Agenda 21, i Aigües de Barcelona, la recerca per a la millora del gust de l'aigua de boca. L'administració local té un pes notable en el llibre *100 bones idees*, amb iniciatives provinents de tots els districtes, serveis i insti-

tuts municipals. És el cas de Parcs i Jardins, que apareix en la publicació per l'aplicació de mesures orientades al reg eficient i la jardineria sostenible.

MOMENTS PER A L'AUTOCRÍTICA

La jornada va arribar al seu nucli central amb les explicacions dels portaveus dels grups de treball encarregats d'avaluar el grau de compliment del *Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat*. En aquest punt, la convenció va posar sobre la taula els reptes pendents, alguns molt concrets, sobre els quals ja s'està treballant, però en què encara no s'han aconseguit els objectius finals. La millora de la qualitat de l'espai públic, el balanç energètic de la ciutat, la reducció de la generació de residus o l'impuls de la política social d'habitatge en són uns quants exemples.

També es van destacar reptes generals, com l'ampliació de l'Agenda 21 en tots els àmbits, de manera que sigui el conjunt de la ciutadania el que s'hi impliqui, i no tan sols les persones més inquietes. Igualment, es va manifestar la necessitat d'abandonar les campanyes efímeres en favor d'accions constants. Aquesta darrera idea va ser defensada per la tercera tinenta d'alcalde, Imma Mayol, que va reclamar la generació de coneixement i d'influència social perquè la sostenibilitat no sigui entesa com un fre al progrés, sinó com una opció per guanyar en qualitat de vida. De tot aquest debat emergia una constatació: la sostenibilitat no és encara un concepte assumit per la major part de la societat.

Durant la fase
Acció 21
(2002-2012)
s'aniran
desplegant
diferents
experiències per
fer una ciutat
més sostenible

PER UN CANVI DE MODEL

Els actes del matí es van cloure amb una conferència de Ramon Folch, socioecòleg i president del consell social de la Universitat Politècnica de Catalunya. Folch va felicitar els assistents pels avenços aconseguits en cadascuna de les iniciatives portades a terme, però va afegir que el que quedava per fer era gairebé tot. Es va referir, en aquest sentit, a la gran transformació pendent: el pas del model productivista i desenvolupista, propi de la revolució industrial, al model sostenible del futur.

Folch va distingir entre les disfuncions ambientals i el problema de fons que les origina: l'actual model, basat en la insostenibilitat. Va tancar la seva intervenció instant els presents a treballar de manera que la idea de la sostenibilitat es dilueixi en el cos social, i va defensar una aliança entre l'humanisme i la ciència com els dos pilars en què s'ha de

basar el nou paradigma de la sostenibilitat.

La convenció va prosseguir amb la implicació activa de tots els assistents. Agrupats per sectors professionals, els participants van elaborar propostes per incorporar en futurs projectes en àmbits com l'educació i la divulgació, l'ecodisseny o la compra responsable. Abans de la cloenda, un grup de recerca de la Universitat Autònoma de Barcelona va mostrar els resultats d'un treball fet durant la jornada per mesurar les emissions de CO₂ que s'havien produït durant el seu desenvolupament. La major part de les emissions estaven vinculades a la mobilitat, un altre dels grans temes pendents. Imma Mayol va tancar l'acte amb una defensa de la ciutat de les persones i un reconeixement a la tasca feta pels firmants del *Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat*, als quals va encoratjar a encarar els futurs reptes. ■

Albert Punsola

ELS DEU OBJECTIUS DEL 'COMPROMÍS'

- 1- Protegir els espais lliures i la biodiversitat i ampliar el verd urbà
- 2- Defensar la ciutat compacta i diversa, amb un espai públic de qualitat
- 3- Millorar la mobilitat i fer del carrer un entorn acollidor
- 4- Assolir nivells òptims de qualitat ambiental i esdevenir una ciutat saludable
- 5- Preservar els recursos naturals i promoure l'ús dels renovables
- 6- Reduir la producció de residus i fomentar la cultura de la reutilització i el reciclatge
- 7- Augmentar la cohesió social enfortint els mecanismes d'equitat i participació
- 8- Potenciar l'activitat econòmica orientada cap al desenvolupament sostenible
- 9- Progressar en la cultura de la sostenibilitat mitjançant l'educació i la comunicació ambiental
- 10- Reduir l'impacte de la ciutat sobre el planeta i promoure la cooperació internacional

Volem seguir creient en una Nova Cultura de l'Aigua

**Judith Seubas
Goixart
i Joana Bou
Suàrez,**
*membres del grup
d'aigua
d'Ecologistes en
Acció de Catalunya*

**La Nova Cultura
de l'Aigua no és
només fer
campanyes
d'estalvi quan hi
ha sequera**

Aquest estiu, a Catalunya, hem estat bombardejats amb multitud de missatges atemoridors sobre embassaments buits, restriccions domèstiques i paguesos sense aigua per regar, i, fins i tot, en algun municipi s'ha arribat a prohibir una piscineta de quatre pams d'aigua per "donar exemple" als infants. Durant tres mesos, els ecologistes hem vist amb perplexitat com el discurs institucional i de les companyies d'aigua barrejava, en forma d'eslògans, frases buides de contingut ("l'aigua no té preu", "l'aigua és vida") amb exigències d'estalvi a la ciutadania. En nom de la sequera se'ns ha demanat canviar –una mica– els nostres hàbits: tancar l'aixeta, no dutxar-se a la platja, no queixar-nos per l'herba seca dels parcs urbans... Però, de transformar valors, i, sobretot, de com hem arribat a la situació actual, se n'ha parlat ben poc.

Hem perdut l'oportunitat de parlar de drets i deures envers l'aigua, de la democratització i participació en la seva gestió, del preu adequat al seu ús. Tots plegats hem desaprofitat l'ocasió d'aprofundir en el debat que l'oposició al Pla Hidrològic Nacional va obrir sobre una Nova Cultura de l'Aigua (NCA). La NCA entén l'aigua com un valor social, ambiental, cultural, patrimonial i fins i tot simbòlic. L'aigua com a valor genera drets i deures; com a mercaderia, no.

Finalment ha plogut, i els mitjans de comunicació ja no parlen del tema amb la mateixa insistència. I ara, què?, ens preguntem amb raó. Ja queda coberta la nostra quota ciutadana d'estalvi? Per què ens diuen que l'aigua és escassa? És per la sequera o perquè a l'agost es quintuplica la pressió sobre les conques hídriques costaneres? I quin és realment el pes de l'estalvi domèstic per fer front a la sequera? No són les indústries, o l'agricultura, o els ajuntaments, els que han de fer més esforços per estalviar?

La resposta a aquestes preguntes passa justament per la deconstrucció de discursos d'escassetats i de canvis d'hàbits puntuals i per actuar a partir de nous principis. L'aigua no és escassa: és la mala gestió de l'aigua la que provoca l'escassetat –a ningú se li acudiria dir que el temps és escàs; en tot cas, és limitat: el dia té vint-i-quatre hores, i gestionar-lo bé depèn de nosaltres–. Igualment, l'aigua és un recurs natural limitat, ja que vivim en un clima mediterrani, amb un règim de pluges irregu-

lars i un fort eixut estival. Dir que l'aigua és escassa ens porta a pensar, erròniament, que ens en falta més (i justifica dessalinitzadores) o que l'hem de portar de fora (amb més transvasaments).

Parlar d'escassetat en termes absoluts, com si fos un error del clima mediterrani, és no dir les coses pel seu nom: l'incipient canvi climàtic i una greu disminució constant d'aigua "de qualitat"; i no per causes naturals, sinó perquè hem contaminat els aquífers i els rius amb purins, pesticides i residus industrials. Hem fet una gestió de l'aigua enfocada a garantir-ne una disponibilitat per a demandes sempre creixents dels diversos usos, agrícola, industrial i urbà, sense qüestionar-los ni protegir els ecosistemes aquàtics. L'aigua considerada només com a mercaderia en oferta il·limitada.

La Nova Cultura de l'Aigua no és només fer campanyes d'estalvi quan hi ha sequera, sinó establir sistemes de gestió que en comportin un ús eficient i sostenible. Això vol dir revisar-ne l'ús i el preu en l'agricultura i en la indústria, però també a les ciutats. Cadascun d'aquests sectors demana millores: revisar les pèrdues de la xarxa i les concessions, reformar tarifes... I, sobretot, tenir en compte que no tots els litres són iguals ni poden anar al mateix preu. Qüestionar les demandes dels diversos sectors i marcar una franja sostenible de consums.

Amb tot això, l'àmbit d'actuació directe des de la ciutadania és limitat. En el consum urbà, molts aspectes estan en altres mans: administracions, constructors d'habitatges, promotors urbanístics... Les administracions s'omplen la boca de NCA, però, realment, creuen en una nova gestió, en l'aplicació de la nova ordenança municipal d'aigua, en el nou decret d'ecoeficiència? Creuen que aquestes són eines efectives per racionalitzar dotacions i consums? Estan disposades a donar suport econòmic als projectes de reutilització d'aigües freàtiques (no potables) per netejar els carrers? A la reutilització d'aigües depurades per regar? O tot això es diu perquè toca, però, en paral·lel, cobrirem el territori de dessalinitzadores d'aigua de mar per continuar cobrint noves demandes? Paraules com "eco", "bio", "sostenibilitat"... a voltes ja no volen dir res. Intentem que amb la NCA no passi el mateix. Volem seguir creient en una Nova Cultura de l'Aigua. ■

Natura i lleure a tocar de la pista

Entre la tercera pista de l'aeroport del Prat i el mar s'estén una franja de terreny de tres quilòmetres de llargada i tres-cents metres d'amplada. Aquest espai, ocupat fins fa poc per instal·lacions privades, es convertirà en el Parc Litoral del Prat de Llobregat. Corredor biològic i àrea oberta a la ciutadania, el parc suposa una fita històrica per al municipi, que recupera així la seva costa amb un indret de referència a escala metropolitana.

El parc permetrà que el Prat disposi de tres quilòmetres de litoral per a ús ciutadà en les millors condicions

El Parc Litoral s'ha d'entendre en el marc del Pla Delta, impulsat per l'Ajuntament del Prat, la Generalitat, AENA, l'Agència Catalana de l'Aigua, Depurbaix i el Port de Barcelona per fer de la nostra ciutat la gran plataforma logística del Mediterrani. El Pla Delta comprèn actuacions com les ampliacions del port i l'aeroport i altres de complementàries configurades per carreteres, nusos viaris, polígons i habitatges, així com intervencions ambientals. En aquest sentit, destaca l'objectiu de connectar les dues reserves naturals emblemàtiques del delta del Llobregat, el Remolar i la Ricarda –situades a un i altre extrem de l'aeroport–, a través de la franja que es convertirà en el futur Parc Litoral. El parc també és una mesura correctora de l'ampliació de l'aeroport i permetrà que el Prat disposi de tres quilòmetres de litoral per a ús ciutadà en les millors condicions.

PRESERVAR I RECUPERAR

El projecte preveu la recreació de l'antic estany de l'Illa, que es va dessecar als anys setanta per fer-hi el càmping Cala Gogó, avui suprimit. L'estany servirà per potenciar els ambients d'aiguamoll i actuarà com a espai per acumular l'aigua provinent del desguàs de l'aeroport. L'aigua del nou estany serà salabrosa, i, al voltant, s'hi plantarà una pineda i vegetació pròpia de les maresmes. S'espera que la zona sigui colonitzada per aus, amfibis, rèptils i insectes. A l'estany de la Roberta, construït pels gestors de l'aeroport durant els anys cinquanta com a bassa de desguàs de les pistes, es crearà un cordó de terra elevat en el perímetre. En tots dos casos, l'accés serà dirigit i s'hi instal·larà un observatori.

Un altre espai d'actuació és Can Camins, la pineda litoral més ben conservada de tot el delta del Llobregat, amb una mitjana d'edat dels arbres de setanta anys i un sotabosc on hi ha representades la meitat de les espè-

cies d'orquídiades que s'han trobat al delta del Llobregat. A causa de la seva fragilitat, aquesta pineda només tindrà dos punts d'accés i a l'interior hi haurà camins abalisats delimitats per estakes de fusta unides amb corda, que seguiran el traçat d'antics viarans. En total seran més de dos mil metres d'itineraris senyalitzats.

UN ESPAI PER A LA GENT

Un dels grans reptes del projecte és fer compatibles els usos ciutadans amb la preservació de l'entorn. L'entrada al parc disposarà d'un punt d'acolliment on s'informarà de les rutes i de les activitats que s'hi poden desenvolupar. El sistema de mobilitat serà doble: una carretera interior que condueix a l'antiga casa del club de golf –casa Coderch– i a la zona militar, i un vial de la platja reservat a ciclistes i vianants. Hi haurà zones d'aparcament, una àrea lúdica amb restaurants, zones de passeig vora el mar i una instal·lació nàutica.

Pel que fa als edificis existents –la casa Coderch i l'antiga guarderia del golf–, es dedicaran a activitats relacionades amb la divulgació ambiental. L'antic camp de golf podrà acollir un *pitch and putt* i un parc amb pineda i rereduna. D'aquesta antiga instal·lació esportiva, se n'aprofitaran les piscines d'aigua salada. Per tot el parc s'habilitaran passarel·les elevades i miradors, i, tenint en compte la proximitat de les pistes de l'aeroport, es farà un observatori d'avions.

CRITERIS I OBJECTIUS

El concurs internacional d'idees convocat l'any 2001 va tenir com a resultat no pas un sol vencedor, sinó la síntesi del bo i millor de cadascuna de les quatre propostes presentades, que posteriorment s'ha traduït en els diversos punts del projecte. Entre els criteris principals destaquen: el disseny sostenible de la nova urbanització, les solucions senzilles a la conservació d'hàbitats promovent la reproducció *in situ*, la potenciació del paper de corredor biològic i l'atribució d'equips i polítiques propis als gestors de l'espai. Mentre les intervencions de la primera fase van endavant, amb la previsió d'acabar el 2006, el Pla Especial del Parc Litoral –el que desplegarà tot el projecte– segueix els tràmits administratius cap a l'aprovació provisional, i està previst que el parc complet pugui ser una realitat d'aquí a dos o tres anys. ■

El projecte inclou Can Camins, la pineda litoral més ben conservada de tot el delta del Llobregat

Descobrir el món de les roses al Roserar de Cervantes

El món de les roses és molt extens i alhora desconegut. Barcelona disposa d'un espai privilegiat per afavorir un major coneixement d'aquests arbusts de flors tan preuades: el Roserar de Cervantes. Aquest curs 2005-06, Parcs i Jardins ha afegit a la seva oferta de formació destinada als escolars dues noves activitats que tenen com a protagonistes les roses.

La finalitat de les activitats d'educació ambiental que cada curs organitza Parcs i Jardins és que els escolars, i, per extensió, les seves famílies, coneguin i aprenguin a valorar i apreciar la riquesa natural dels espais verds de Barcelona. Partint de la idea que només s'estima el que es coneix, l'objectiu d'aquesta oferta educativa és donar a l'alumnat els coneixements, hàbits i actituds necessaris que els permetin entendre la importància de l'entorn natural, sobretot en un medi urbà, perquè el sentin com a propi.

Les dues activitats programades al Roserar de Cervantes la primavera vinent estan adreçades als alumnes dels cicles inicial, mitjà i superior d'Educació Primària. Les àrees curriculars inclouen les de coneixement del medi natural, social i cultural (el ser humà i la salut, el paisatge, els sers vius, la població i l'activitat humanes i els canvis i paisatges històrics); la d'educació artística (la imatge i la forma i art i cultura), i la de llengua i literatura (ús i forma de la comunicació escrita).

Mitjançant un joc de pistes, els escolars descobreixen el món de les roses

---

LA ROSA DESAPAREGUDA

“Salvem la rosa groga” i “El cas de la rosa robada” són dos intrigants jocs de pistes adreçats, el primer, al cicle inicial, i el segon, als cicles mitjà i superior d'Educació Primària. L'objectiu didàctic de l'activitat és comparar les roses més conegudes per extreure'n diferències, identificar les diverses zones que conformen el parc, localitzar espais amb les interpretacions bàsiques d'un plànol, observar les diferències de les varietats de roses i els canvis naturals, experimentar amb instruments de mesura, sensibilitzar en la cura col·lectiva dels espais naturals, respectar els espais verds urbans i apreciar un roserar i gaudir-ne.

En arribar es reuneix els infants a la ludoteca i se'ls explica que són al Parc de Cervantes, amb quaranta anys d'existència i amb un roserar que reuneix unes dues mil espècies de rosers. Després d'una breu introducció a la història de les roses comença el joc de pistes. El monitor explica als escolars que, al matí, quan ha anat a veure el roserar, el conservador del parc ha descobert que la rosa groga ‘Sol d'or’ no hi era i que al seu lloc hi havia una nota. Tot seguit es proposa als nens i nenes que facin de

detectius per descobrir qui ha robat la rosa. El lladre ha anat deixant diferents pistes per poder-la trobar, i la seva intenció és tornar la rosa al parc si els detectius demostren saber prou coses sobre les roses. Els escolars fan el recorregut pel Roserar de Cervantes equipats amb lupes, pots d'observació, brúixola, el mapa del parc, fulls i retoladors, tot plegat per facilitar el descobriment de les diferències que hi ha entre els diversos tipus de roses objecte del joc.

Un cop acabada l'activitat, els mestres tenen la possibilitat de seguir treballant a l'aula els diferents aspectes curriculars que hi estan vinculats. És per aquest motiu que se'ls facilita material de suport que conté pautes de treball posteriors a la visita, adaptades a cada franja d'edat i a l'activitat a desenvolupar.

UN MÓN DE POSSIBILITATS EDUCATIVES

Plàstica- Confeccionar una premsa per assecar els pètals de diferents varietats de roses i fer-los servir per fer punts de llibre per Sant Jordi o aprofitar-los per guarnir espelmes fetes pels mateixos alumnes amb cera de colors, parafina i motlles a base d'ampolles de plàstic. També es poden fer quadres per ornamentar l'aula.

Els colors de les roses són molt variats. Es pot fer un exercici en què els infants, amb diferents imatges de roses, han d'obtenir el color més semblant al de la imatge amb la bar-

reja de colors de tèmpera que els donarà el professor o professora. Un cop obtingut el color es dibuixa la rosa per poder-la pintar.

Literatura- Les roses, com qualsevol altra flor, van lligades als sentiments humans. Poetes de tots els segles han escrit sobre les roses o les han esmentat. Els alumnes poden buscar aquests poemes o versos i posteriorment es pot posar en comú la seva intencionalitat: enaltir la flor, fer una metàfora de la venjança a partir de les espines, comparar amb la bellesa femenina, etc.

La rosa també és una de les flors més preuades en el món de la literatura. Hi ha molts contes on la rosa apareix o és protagonista (*La bella i la bèstia*, *El petit príncep*, *Alicia al país de les meravelles*, etc.). Els infants coneixeran històries fantàstiques de la literatura i aprendran el valor de les roses a través del temps.

Les activitats al Roserar de Cervantes estan adreçades a l'Educació Primària

---

Imatge- Presentar als alumnes, o que les busquin ells mateixos, fotografies de diferents varietats de roses. Es pot fer un *memory* tallant les imatges amb les mateixes mides i enganxant-les en una cartolina perquè tinguin gruix. L'activitat permetrà als infants apreciar millor les diferències entre varietats.

Sensorialitat- Un taller de perfums amb aromes naturals (plantes aromàtiques, fruites, flors) i colorants permetrà a l'infant distingir les diferents fragàncies. D'aquesta manera, els infants coneixeran el procés de maceració i entrenaran l'olfacte per poder gaudir de les diferents aromes del Roserar del Parc de Cervantes.

Ciències- Es pot provar de fer un petit rosar per a l'escola informant-se abans de les varietats i de com cal tenir-ne cura. ■

Els mestres poden seguir treballant a l'aula els diferents aspectes curriculars

---

Projecte elaborat per Marinva, S. L.

La poda dels rosers

L'objectiu de la poda dels rosers és rejuvenir-los, afavorir l'entrada de llum i anar creant una estructura determinada, oberta en el cas dels rosers de peu baix i de bona cobertura en el cas de les espècies enfiladisses. Aquesta és una poda molt particular, perquè els rosers floreixen amb molta intensitat. Si fem aquesta feina de manera adequada, gaudirem de tota l'esplendor d'un arbust que destaca per tenir una de les flors més apreciades: la rosa.

L'objectiu de la poda dels rosers és rejuvenir-los, afavorir l'entrada de llum i crear una estructura determinada

Els rosers de peu baix tenen l'empelt soterrat a pocs centímetres de la superfície del sòl (entre 2 i 5 cm, aproximadament), i totes les branques són potencialment portadores de flor, amb una alçada de 40 a 140 cm. Les roses més grans les trobem en els híbrids de te, amb un diàmetre que oscil·la entre els 8 i els 12 cm. Solen tenir una tija, que normalment acaba amb una sola flor, i excepcionalment, amb dues o tres. Aquest és el roser ideal per a la flor tallada. Els grandiflors són rosers amb la flor una mica més petita que els híbrids de te, ja que el diàmetre està entre els 8 i els 10 cm, i les branques tenen de dues a quatre flors. Un tercer grup de rosers de peu baix, els floribunds, són els més apropiats

per fer grups de flor, per la seva massa homogènia. Les tiges poden arribar a veure's coronades amb una quantitat de roses que pot variar entre sis, dotze o fins i tot més, amb un diàmetre de 4 a 8 cm. Quant als rosers miniatura, aquesta denominació només fa referència a l'alçada, d'entre 40 i 60 cm. És freqüent que se'ls identifiqui amb els rosers de pitiminí, de flor molt petita (entre 0,5 i 3 cm de diàmetre) i majoritaris en aquest grup. Hi ha, però, rosers miniatura amb flors més grans.

Com a norma general, en els rosers de peu baix, les branques joves s'han de tallar 1 cm per sobre d'un botó orientat cap a la part exterior de la planta. Cal, doncs, procurar eliminar les branques joves interiors i mantenir les exteriors, en un nombre a determinar en cada tipus de roser. La resta s'han de podar tallant-les a una distància d'entre 0,5 i 1 cm de la base. Tot plegat permetrà mantenir una estructura oberta a l'interior de l'arbust. El tall ha de tenir una inclinació moderada (per sota dels 45°), ja que, si bé s'ha d'afavorir que l'aigua de pluja pugui lliscar, també cal evitar que la superfície de la ferida sigui massa gran i faciliti l'entrada de malures. L'època de poda és quan la planta està en repòs: a l'hivern. Tot i això, si a la zona són habituals les gelades importants, més val esperar que s'acabi l'estació.

ROSERS DE PEU BAIX

En el cas dels híbrids de te i els grandiflors, sempre s'ha de procurar eliminar les branques més velles. Quant a les joves (d'un a dos anys), normalment se n'han de deixar entre quatre i sis, tallades a una distància de 30 a 40 cm de terra, distribuïdes, en la mesura del que sigui possible, en cercle. Com ja hem comentat, a l'hora de tallar, cal fer-ho sempre començant per les branques més internes. Les branques més velles s'han de tallar per la base, deixant-ne tan sols entre 0,5 i 1 cm. Quant als floribunds, també cal conservar entre quatre i sis branques joves, tallades a una distància de 25 a 30 cm de terra. Els rosers miniatura s'han de podar de manera moderada, ja que la poda afecta la floració. Caldrà, doncs, eliminar les branques seques, fetes malbé o malaltes, i una cinquena part, aproximadament, de les joves.

ROSERS ENFILADISSOS

En aquests rosers, del que es tracta és de mantenir una densitat homogènia de branques per cobrir al màxim la superfície on creixen. L'objectiu és doble: cobertura i un bon nivell, també homogeni, de floració. La poda té la finalitat de reduir les branques joves a una longitud d'uns 10 cm, aproximadament. La quantitat de botons a conservar és d'entre quatre i sis, tallant per damunt d'un que estigui ben format i que tingui un volum important. S'han d'eliminar les branques que s'amunteguin les unes sobre les altres per rebaixar el gruix de cobertura. Com que són tendres, si les bran-

ques que se superposen es poden distribuir millor, aquesta és l'opció més adequada.

DESPRÉS DE LA PODA

Un cop feta la poda és bo esponjar el sòl de plantació cavant-lo a una fondària d'entre 20 i 25 cm i millorar-lo incorporant-hi matèria orgànica, ja sigui en forma de fems (3-5 kg/m²), de substrat o de compost (10 cm de gruix en tots dos casos). Quan es tracta de rosers cultivats en test, per airejar la terra o substrat es poden practicar forats minúsculs utilitzant, per exemple, una agulla de fer mitja. ■

Un cop feta la poda és convenient fer una cavada d'entre 20 i 25 cm

---

Salvador Pi

Roser enfiladís

Poda

Roser de peu baix

Poda

Usos dels arbustos en jardineria pública

Si bé l'ús dels arbustos en jardineria pública és creixent i incorpora novetats, no sempre se'n pondera prou la importància i les implicacions compositives, funcionals, econòmiques i mediambientals. S'ha d'aprofundir en el coneixement dels arbustos en si mateixos, en els aspectes vinculats a les operacions de manteniment, en les potencialitats d'ús, en noves espècies i cultivars i en el seu paper en el conjunt dels espais verds i en les expectatives dels usuaris.

A principis dels anys 90, a França i en altres països europeus apareix un corrent entre les administracions dels espais verds públics que pretén aportar racionalitat als processos de manteniment integrant-hi aspectes mediambientals. Barcelona va ser una de les ciutats on es va intentar adequar aquest procés, que va donar com a resultat l'aparició de noves espècies i la recuperació d'algunes d'"antigues" que tenien un ús restringit, com *Nandina domestica* o *Abelia grandiflora*.

Avui perduren a Barcelona, de manera juxtaposada o simultània, moltes de les situacions i decisions pretèrites: des de les plantacions més antigues de la Ciutadella (o d'antics espais privats i avui públics, com el Parc del Laberint d'Horta) fins a les previsions projectuals més avançades (com el futur Parc de la Primavera), on, a part d'una elecció d'espècies molt vinculada a la funció, la facilitat de manteniment

i l'estètica, s'incorporen tècniques i materials d'implantació adequats als objectius mediambientals i de manteniment poc costós, com les teles de plantació o l'ús de diferents materials d'encoixinament. També es treballa en la implantació de noves tipologies de plantes arbustives per a la ciutat, com ara les plantacions amb rosers paisatgistes –també arbustos– o nous cobre-sòls arbustius (*Trachelospermum asiaticum*, per exemple).

TENDÈNCIES

El context present dels espais verds sembla determinar-se a partir de la seguretat dels usuaris, la sostenibilitat i els costos de manteniment baixos. Els aspectes funcionals i estètics –també importants– queden en un segon rang de prioritats. Aquesta situació també és extrapolable al camp de les arbustives. La delimitació d'usos dels espais verds a través de la vegeta-

---

La definició de la funcionalitat i la forma dels arbustos ha de facilitar les tasques de manteniment

---

ció –un cert urbanisme vegetal– i la vinculació de l'elecció de l'espècie, la tipologia del seu ús i el cost del seu manteniment són criteris amb pes creixent. Els nous espais estan adoptant ràpidament aquests principis.

Per altra banda, la normativització de les tècniques d'ús i l'estandardització de la qualitat en els productors han de contribuir a una millora en la regularitat i disponibilitat de les plantes als mercats. La definició de la funcionalitat i la forma de les arbustives –i també de les altres tipologies– en els projectes de jardineria ha de facilitar les tasques de manteniment i la consecució d'aquests projectes evitant costos innecessaris i vies de progrés erràtiques.

Les noves tipologies d'espai verd estan donant lloc a solucions i aspectes paisatgístics també innovadors: aparença i continguts més “naturals”, menys intervencionistes, més a favor de les qualitats del lloc i oberts a l'esdevenir i al diàleg amb la naturalesa. Un jardí, com s'ha dit, “amb la naturalesa”, no “contra la naturalesa”. Usos de tendència monoespecífica –atent també a certa “biodiversitat”, en el sentit d'usar una gamma àmplia d'espècies, però agrupades en la seva plantació– i amb espècies adaptades al lloc i a la funció faciliten i abarateixen les tasques de manteniment. En el mercat de l'horticultura ornamental es detecta un creixent ventall de plantes noves, moltes arbustives, pels avantatges que comporta el seu ús als espais verds. Són noves espècies de les quals cal conèixer característiques, necessitats i possibilitats d'ús.

RECERCA I INTEGRACIÓ

Cal mantenir i potenciar la recerca i l'observació a tots nivells en l'àmbit de la jardineria. Conèixer i compartir les diferents experiències és, més que mai, imprescindible. El paper de l'administració pública municipal, encara que modest, tampoc s'ha de negligir: cada cop més s'assagen *in situ* i també en espais de prova noves espècies i tipologies, això sí, complint certs criteris per minimitzar riscos. Compartir i donar a conèixer les experiències també dota de sentit els espais verds.

La qüestió ambiental, els costos d'implantació i manteniment, la funcionalitat i la seguretat general per a l'usuari són, presumiblement, els eixos que marcaran les pautes d'elecció i ús de les arbustives en el futur dels espais verds públics. Cadascun d'aquests principis, a la vegada, presenta uns aspectes derivats. El seu desenvolupament comportarà noves solucions. La integració del que ja existeix demana una

consideració a part. La vàlua històrica d'alguns espais en fa molt difícil la transformació sense desnaturalitzar-los. Per altra part, les plantes existents acostumen a haver-se “guanyat” el dret a ser al lloc on creixen. No oblidem que el veritable protagonista de l'espai verd és l'usuari, el ciutadà, a qui es deu la màxima prioritat en la concepció i el manteniment d'aquests espais perquè adquireixin sentit, coherència i justificació per si mateixos, com a suport de relació i civilitat. ■

Lluís Abad,
Parcs i Jardins de Barcelona

La sostenibilitat, els costos d'implantació i manteniment i la funcionalitat marcaran les pautes d'elecció d'arbustives en els espais verds públics

---

Cal mantenir i potenciar la recerca a tots nivells en l'àmbit de la jardineria

---

Activitats de Parcs i Jardins per als escolars

Visites guiades pels Jardins del Laberint d'Horta: fins al juny. Per conèixer la vegetació i el simbolisme mitològic d'aquests jardins històrics.

Activitats al Parc de la Ciutadella: fins al juny. Descoberta de la importància de les zones verdes en una ciutat compacta com Barcelona.

Recorregut per l'itinerari botànic del Parc de Diagonal Mar: fins al juny. Observació dels diferents ecosistemes que hi ha al parc.

Can Cadena i Can Mestres: fins al juny. Visita a aquestes dues masies, recuperades per a l'ús públic, on s'han instal·lat horts urbans de conreu biològic.

Visita al Viver Tres Pins: fins al juny. Visita al viver municipal. ■

www.bcn.es/IMEB/program.htm

Centre de Recursos Barcelona Sostenible

Per conèixer la ciutat

11 de febrer - L'aigua, font d'informació de la ciutat: passejada per les fonts de Ciutat Vella.

14 de febrer - Estació de tractament d'aigües potables: visita a la planta potabilitzadora de Sant Joan Despí, on es capten i es tracten les aigües superficials del Llobregat que se subministren a Barcelona.

Cicle de xerrades sobre gestió dels recursos hídrics

8 de febrer - La nova cultura de l'aigua: nous criteris en la gestió de l'aigua. Amb Manolo Tomàs, membre de la Plataforma en Defensa de

l'Ebre. A les 19.00 h, al CRBS.

22 de febrer - El camí de l'aigua. Distribució de l'aigua al món i modificació del cicle natural. A càrrec de Jordi Pou, biòleg i educador ambiental. A les 18.30 h, al CRBS.

'Papers de sostenibilitat'

25 de gener - La biodiversitat a les ciutats. Presentació del número 16 de *Papers de sostenibilitat*. A les 19.00 h, al CRBS.

Visites

21 de gener i 18 de febrer: visites comentades a l'exposició permanent del Centre de Recursos Barcelona

Sostenible. Visites comentades per a grups organitzats: amb demanda prèvia, el dimecres al matí i el dijous a la tarda, dins de l'horari d'atenció al públic del CRBS.

Activitats per al món educatiu

26 de gener - El mar: presentació d'un recull de recursos pedagògics amb el mar com a tema central.

Ateneu d'Educació Ambiental

18 de gener, 1 i 15 de febrer i 1, 15 i 29 de març - La Societat Catalana d'Educació Ambiental (SCEA), en col·laboració amb el CRBS, continua aquest programa de formació adreçat a educadors ambientals, tant en l'àmbit formal com en el no formal. Coordinadora: Hilda Weissmann. A les 18.00 h, al CRBS. ■

Parc de Montjuïc

Racons desconeguts de Montjuïc: itinerari guiat que permet conèixer aspectes d'interès naturalista i històric i gaudir de vistes panoràmiques. Els punts d'interès inclouen, entre d'altres, la façana litoral, el penya-segat i la colònia de xoriguers, els prats secs i l'antiga zona agrícola, el petit bosc d'alzines al Camí de l'Esparver, les pedreres, les sitges ibèriques, l'emplaçament de l'antic port romà i el castell. ■

Tel.: 93 289 28 30, a. e.: parcmontjuic@bsmsa.es

Exposicions

Bonsais al Jardí Botànic de Barcelona

El 26 i 27 de novembre es va fer, al Jardí Botànic de Barcelona, una mostra de bonsais, organitzada en col·laboració amb la Coordinadora d'Entitats Catalanes de Bonsais, que va reunir quaranta-set exemplars. A més de l'exposició, els visitants van poder assistir a demostracions d'aquesta tècnica japonesa de jardineria, i els aficionats a l'art del bonsai van tenir l'ocasió de participar en un taller sobre la cura i el manteniment d'aquests arbres miniaturitzats. ■

Cursos

Centre de Formació del Laberint

CURSOS TÈCNICS ESPECIALITZATS

Instal·lació i manteniment de jardins en terrasses: processos, materials i tècniques per a la implantació de jardins en terrasses. 1, 2, 6, 8, 9, 13, 15 i 16 de febrer.

Pràctic de poda de l'arbrat: aprenentatge de les tècniques de poda. Ús de materials, equips i maquinària. Normes de seguretat. 3, 4 i 11 de febrer.

Introducció al jardí tradicional japonès i xinès: tipologies essencials de disseny i composició d'aquests jardins a través del coneixement del seu simbolisme i evolució històrica. Comparació amb els principis de disseny dels jardins occidentals. Aspectes pràctics dels processos constructius i de manteniment. Aplicació i utilització de plantes i materials en els projectes de jardins contemporanis. 20, 22, 23, 24, 27 de febrer i 1, 2, 3, 6, 8 de març.

Pràctic d'escalada i desplaçament: tècniques d'escalada actuals per a la realització de treballs en arbres de mig i gran port amb la màxima seguretat. 25 de febrer i 4 de març.

Selecció d'arbrat viari: criteris de selecció i recomanacions pràctiques. Taller on es treballa la metodologia de selecció d'espècies arbòries. 9, 10, 16 i 17 de març.

Patologies de coníferes ornamentals: diagnòstic visual de les principals plagues i malures que afecten les coníferes ornamentals. Observació de material fotogràfic i col·leccions entomològiques. 6 i 7 d'abril

Tel.: 93 428 25 00 i 639 62 05 18
www.bcn.es/parcsijardins
formacio.laberint@mail.bcn.es

El valor de la informació

ArboPlan, Sistema Integral de Gestió Urbana

- Inventaris informatitzats
- Aplicació informàtica de gestió
- Control de qualitat de les tasques

ArboMap.Net, l'Eina Informàtica de Gestió d'Elements Urbans, com ara:

- Zones verdes i arbrat
- Mobiliari urbà
- Jocs infantils
- Ferms i paviments
- Xarxes i conductes
- Residus urbans

L'aplicació informàtica més implantada als ajuntaments de:

Àvila, Fuenlabrada (Madrid), Osca, Las Rozas (Madrid), Lekeitio (Biscaia), Madrid, Pamplona, Parc de Vallparadís (Terrassa),

tecnigral

CONSULTORIA MEDIAMBIENTAL

Príncipe de Vergara, 210 - esc. A - 1º
D. 28002 Madrid

Tel.: 915 618 400 / Fax: 915 618

Premis Acció 21 2005

Aquest desembre s'han atorgat els premis Acció 21 en la tercera edició. Uns guardons instituïts pel Consell Municipal de Medi Ambient i Sostenibilitat de Barcelona que volen ser un estímul perquè les organitzacions ciutadanes contribueixin a aconseguir els objectius del *Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat*.

'Ningún niño boliviano sin libro' ha estat un dels projectes guardonats

Els deu projectes que aquest any han estat distingits amb el Premi Acció 21 abasten un ampli ventall d'iniciatives en el camp de la sostenibilitat. Entre els deu guardonats hi ha dos centres educatius: l'Escola Virolai, pel projecte "Tenim cura del nostre entorn: els patis, un primer espai de convivència. Una experiència educativa en xarxa", i Súnion, Escola d'ESO i Batxillerat, per l'obtenció de la llicència ambiental en escoles i centres educatius. En el primer cas s'han aprofitat les oportunitats de la vida escolar per afavorir que els nens i nenes incorporin els valors ambientals i relacionals, i en el segon s'ha treballat en l'obtenció de la llicència ambiental a partir d'un crèdit variable anomenat Ecologia Urbana, que s'ofereix en el primer trimestre de quart d'ESO. En el camp educatiu també s'ha atorgat un Premi Acció 21 a l'Associació Espanyola per a l'Ensenyament de les Ciències de la Terra, pel projecte "Ningún niño boliviano sin libro", que promou la creació de biblioteques infantils a Bolívia.

La Comissió de Sostenibilitat i Medi Ambient de la Fundació Claror ha estat guardonada pel seu progrés en la cultura de la sostenibilitat mitjançant la introducció de bones pràctiques en els equipaments esportius gestionats per aquesta fundació, així com en totes les activitats que fa. Un altre Premi Acció 21 ha estat atorgat al projecte "ZeroCO2, iniciativa per la cura del clima", promogut conjuntament per la Fundació Natura i la Fundación Ecología y Desarrollo per fomentar la coresponsabilitat de tots els sectors socials davant del canvi climàtic facilitant eines que permetin calcular les emissions de CO₂ que generen. En l'àmbit de la inserció social han estat premiats la Fundació Engrunes, per

la seva tasca d'inclusió laboral a través del treball en activitats ambientals, i PRISBA (Projecte de Rehabilitació Integrada i Social del Barri Antic), per la botiga de "Reciclatge i venda de roba, llibres, joguines, petits mobles i altres articles de segona mà", que ocupa treballadors amb dificultats d'inserció en el mercat laboral i ofereix productes en bon estat i reciclats a molt baix preu perquè puguin ser accessibles al màxim nombre de persones.

Els altres tres projectes i organismes guardonats han estat "Bona casa! Opta per l'habitatge ecoeficient", desenvolupat per l'Organització de Consumidors i Usuaris de Catalunya (OCUC) i que té com a objectiu la informació i sensibilització sobre tecnologies i productes per fer més sostenibles les llars; Ecoinstitut Barcelona, per la promoció de l'ús del paper reciclat en les factures de les empreses de serveis bàsics, i SETEM Catalunya, per l'impuls de la compra ètica de roba i tèxtils en les administracions públiques catalanes. ■

Arquitectura del paisatge

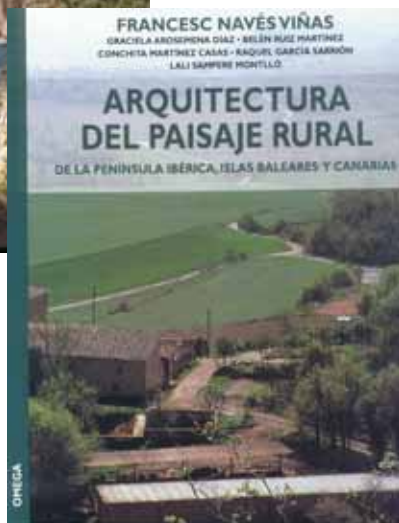
Ediciones Omega ha editat dues noves guies metodològiques d'anàlisi del paisatge des d'una òptica visual dedicades al paisatge natural i el rural i que han estat coordinades per Francesc Navés Viñas. L'àmbit d'anàlisi de totes dues obres és el paisatgisme, el planejament, el medi ambient i la jardineria a les zones de clima mediterrani i temperat en els àmbits geogràfics de la península Ibèrica, les Balears i les Canàries.

A *Arquitectura del paisaje rural* es descriu la relació entre preexistències, parcs i jardins; el paisatge i les seves tipologies: natural, rural i urbana; l'evolució del paisatge rural, i els principals tipus de cultius, amb les corresponents fitxes d'impacte paisatgístic. L'obra analitza l'arquitectura rural, amb la descripció de pobles i cases rurals aïllades, i el planejament, l'ordenació i la protecció del paisatge, i està il·lustrada amb 1.350 fotografies.

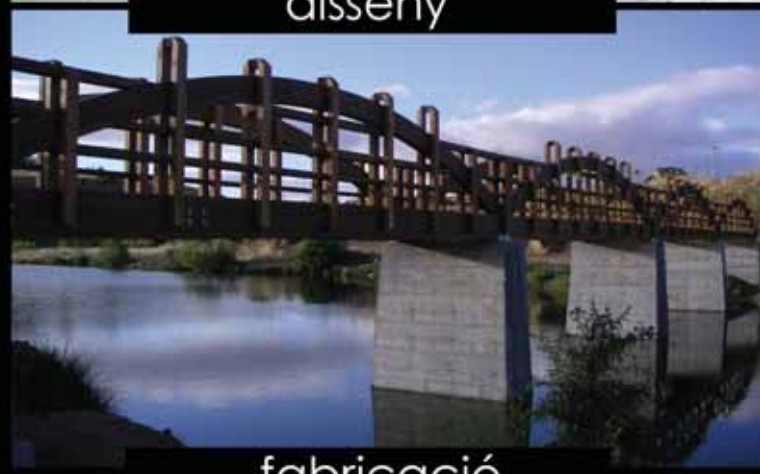
En la segona obra editada, *Arquitectura del paisaje natural*, també es descriu la relació entre preexistències, parcs i jardins, així com els àmbits d'actuació del paisatgisme en el paisatge natural i les preexistències ambientals: clima, geomorfologia, edafologia, hidrologia, geobotànica i ecologia. S'estudia el paisatge vegetal natural forestal: boscos, matollars, prats, etc., i el paisatge natural vinculat a l'aigua: el paisatge vegetal lacustre; el fluvial, amb vuit boscos de ribera i sis fitxes paisatgístiques, i el paisatge vegetal costaner: platges, roques, llacunes i desembocadures. En llibre està il·lustrat amb 1.875 fotografies i inclou vint-i-cinc fitxes paisatgístiques i mapes de distribució.

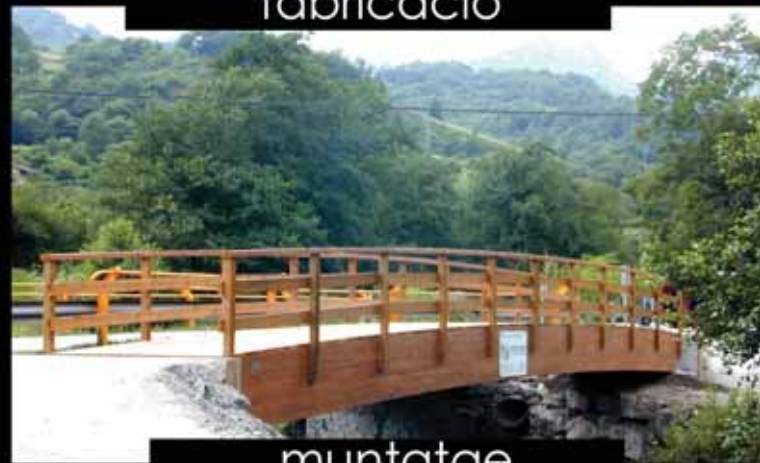
Arquitectura del paisaje natural i Arquitectura del paisaje rural, Francesc Navés Viñas, ed. Ediciones Omega, 2005. ■

disseny

fabricació

muntatge

Les passarel·les de fusta són un bon exemple de les excel·lents possibilitats d'un material que permet com cap altre una absoluta integració en l'entorn.

Media Madera es preocupa de la totalitat del seu projecte, des de la col·laboració en la concepció i la realització de l'estudi estructural fins a la fabricació i el muntatge definitiu.

media madera
ingenieros consultores

Avda. Juan Carlos I, nº 1, Ofic. 3
33212 Gijón. ASTURIAS. Tfno. 985 30 87 00 Fax 985 30 83 83

Congressos

2n. CONGRÉS DE JARDINERIA I EMPRESA DE CATALUNYA

RRHH20 Aigua i recursos humans, naturalment imprescindibles

Organitza: Gremi de Jardineria de Catalunya

Informació: Núria Amela, tel.: 93 736 11 03, fax: 93 736 60 14

📅 24 i 25 de febrer, Sitges

✉️ jardinerscatalunya@cecot.es

🌐 www.gremijardineria.com

Cursos

CENTRE DE FORMACIÓ DEL LABERINT

Cursos per a aficionats

📅 Pràctic i bàsic: del 12 de gener al 25 de maig

Cursos monogràfics

📅 Poda i manteniment de rosers: 12, 16, 19 i 23 de febrer

93 428 25 00/639 62 05 18

✉️ formacio.laberint@mail.bcn.es

🌐 www.banc.es/parcsijardins

Fires

VIVA

3a. exposició del floroviverisme mediterrani

📅 Del 13 al 15 de gener, Taormina (Itàlia)

✉️ viva@fieramessina.it

🌐 www.fieramessina.it

BIO WORLD

Saló professional de matèries primeres i productes semiacabats per a la producció biològica

📅 Del 19 al 21 de gener, Ferrara (Itàlia)

✉️ info@bioworldfair.com

🌐 www.bioworldfair.com

VIVERALIA

3r. saló professional de planta ornamental i afins

📅 Del 19 al 22 de gener, Elx

✉️ ifa@feria-alicante.com

🌐 www.feria-alicante.com

FIORITEC-FESTIVAL DEI FIORI

Saló de la floricultura mediterrània

📅 Del 27 al 29 de gener, Sanremo (Itàlia)

✉️ Info@fioritec.it

🌐 www.fioritec.it

VEGETALIA

Productes, maquinària i tecnologia al servei del món vegetal

📅 Del 27 al 29 de gener, Cremona (Itàlia)

✉️ info@cremonafiore.it

🌐 www.cremonafiore.it

EXPOFLOR MURCIA

Exposició de flors i plantes de majoristes i minoristes del sector ornamental

📅 28 i 29 de gener, El Palmar

✉️ mercamurcia@mercamurcia.es

🌐 www.mercamurcia.es

IPM ESSEN

Fira internacional de plantes, equipaments d'horticultura i floristeria

📅 Del 2 al 5 de febrer, Essen (Alemanya)

✉️ info@messe-essen.de

🌐 www.ipm-messe.de

EXPOGARDEN

Trobada anual de *gardens* i proveïdors

📅 Del 8 al 10 de febrer, Santiago de Compostel·la

✉️ bcn@asociaciongardens.com

🌐 www.asociaciongardens.com

BIOFACH

Fira líder mundial en productes biològics

📅 Del 16 al 19 de febrer, Nuremberg (Alemanya)

🌐 www.biofach.de

OBERPLANT MARESME

3a. mostra de plantes ornamentals del Maresme

📅 17 i 18 de febrer, Vilassar de Mar

✉️ oberplant@oberplant.com

🌐 www.oberplant.com

XXI SALON DU VEGETAL

Material vegetal per a horticultura ornamental; distribució i comerç

📅 Del 22 al 24 de febrer, Angers (França)

✉️ salon@bhr-vegetal.com

🌐 www.salon-du-vegetal.com

Jornades

7a. JORNADA DE PROTECCIÓ VEGETAL

📅 17 de febrer, Barcelona

✉️ icea@iecat.net

🌐 www.iecat.net/icea

LA LLUNA

Nova: l'1 de desembre a les 15.01 (serè), el 31 de desembre a les 03.12 (calma) i el 29 de gener a les 14.15 (variable). **Creixent:** el 8 de desembre a les 09.36 (algunes pluges) i el 6 de gener a les 18.56 (fred moderat). **Plena:** el 15 de desembre a les 16.16 (glaçades) i el 16 o 14 de gener a les 09.48 (núvols i boires). **Minvant:** el 23 de desembre a les 19.36 (boires) i el 22 de gener a les 15.14 (nevades al Pirineu).

EL SOL

L'1 de **desembre**, el sol va sortir a les 06.57 i es va pondre a les 16.23, i el 31 de desembre sortirà a les 07.17 i es pondrà a les 16.32. L'1 de **gener**, el sol sortirà a les 07.17 i es pondrà a les 16.33, i el 31 de gener sortirà a les 07.04 i es pondrà a les 17.06. **21 de desembre:** solstici d'hivern, el dia més curt de l'any.

PLUJA I TEMPERATURA

El desembre del 2004 es van recollir a l'Observatori Fabra de Barcelona 77,6 l d'aigua de pluja per m², i el gener del 2005, 0 l. La temperatura mitjana en aquest observatori va ser, el desembre del 2004, de 9,3°C, i el gener del 2005, de 9,3°C. El 2004, la mitjana anual de pluja va ser de 588,4 l, i la mitjana de temperatura, de 15,7°C.

JARDINERIA

Al desembre se sembren anemones, tulipes, jacints, narcisos, clavells xinesos, crisantems, pensaments i malva florida. El gener és bon temps per sembrar malves, violers i roselles dobles, que floriran a la primavera. A les explotacions florals se sembren les cabeces de flors primerenques, com el gladiol de primavera i la tulipa.

Punts de recollida dels arbres de Nadal

Ciutat Vella

Parc de la Ciutadella i Zoo; pg. Picasso/Marquès d'Argentera
Parc de la Ciutadella i Zoo; Wellington/Pujades
Jardins de Sant Pau del Camp
Pl. Vicenç Martorell
Pl. Cucurulla
Pg. del Born
Pl. Carles Pi i Sunyer
Av. Francesc Cambó
Pl. Emili Vendrell
Pl. de la Catedral
Pl. Castella
Pl. Pes de la Palla
Pl. Catalunya/Portal de l'Àngel
La Rambla (davant de Pompeu Fabra)
Pl. Josep M. Folch i Torres
Pl. La Maquinista
Pl. Ramon Berenguer el Gran
Jardins de Rubió i Lluch
Pl. Poeta Boscà
Pl. Pau Vila
C. Almirall Cervera/Passeig Marítim de la Barceloneta
Pl. Mar/ pg. Joan de Borbó Comte de Barcelona

Eixample

Parc de Joan Miró; Aragó/Vilamari
Parc de Joan Miró; Vilamari/Diputació
Parc de l'Estació del Nord; Almogàvers/Wellington
Parc de l'Estació del Nord; costat Guàrdia Urbana
C. Castillejos/Ribas
Rbla. Catalunya/València
Rbla. Catalunya/Corsega
Placeta Diagonal-Diputació-Padilla
Av. Diagonal/pg. de Sant Joan
Pl. Doctor Ferrer i Cajigal
Pl. Doctor Letamendi; costat muntanya
Jardins de la Reina Victòria
C. Enric Granados (av. Diagonal-París)
Av. Roma (Borrell-Urgell)
Av. Roma-Casanova
Av. Roma-Rocafort
Av. Josep Tarradellas/Calàbria
Jardins de Sebastià Gasch (Rocafort, 87 int. illa)
Pg. de Sant Joan-Gran Via (muntanya-Besòs)
Pg. de Gràcia/Diputació
Pg. de Gràcia/Provença
Pg. de Gràcia/pl. Catalunya
Jardins de la Torre de les Aigües (Roger de Llúria, 56)
Pl. Universitat
Pl. Urquinaona
Av. Mistral/Entença

Av. Mistral/Viladomat
C. Tamarit/Urgell
Jardins de Montserrat Roig
Jardins de la Indústria
Pl. Gaudí
Pl. de la Sagrada Família
Jardins de Montserrat
Jardins de l'Alguer
Av. Josep Tarradellas/ pl. Francesc Macià

Sants-Montjuïc

Parc de Can Sabaté
Pl. Teresa Claramunt amb Ferrocarrils Catalans
Jardins de Sant Cristòfol/pg. Zona Franca
Parc de l'Espanya Industrial
Mirador del Poble-Sec (Control Montjuïc)
Parc de la Font Florida
C. Alts Forns-Mare de Déu de Port-Aviador Ruiz de Alda
Jardins de Sant Cristòfol amb c. Mecànica
Jardins de Can Mantega
C. Blasco de Garay
Pl. de Joan Corrades
Pl. Navas
Pl. de la Farga
Pl. de Sants (2 punts)
C. Brasil/Creu Coberta
Pl. Joan Peiró
C. Vilardell-Moianès
Pl. Olivareta
C. Vilardell-Sant Roc
Pl. Paisos Catalans
Pl. Bonet i Muixi
C. Badal/ptge. Marçal

Les Corts

Parc de Cervantes-Roserar
Av. Diagonal/Entença
Parc de les Corts
Jardins del Dr. Dolça
C. Doctor Ferran-pg. de Manuel Girona-Capità Arenas-Manila
Jardins de Clara Campoamor
Pl. Sol de Baix
Jardins de les Infantes
Jardins de Joaquim Ruyra
Jardins de Bacardí
C. Gelabert
Pl. Can Rosés
C. Torrent de les Roses, davant del 54
Travessera de les Corts-c. les Corts

Sarrià-St. Gervasi

Pl. Adrià
Pl. Consell de la Vila
Pl. Joaquim Folguera
Parc de Monterols
Jardins de Moragas
Jardins Turó del Putget; c. Mar-mellà

Jardins de la Vil·la Amèlia-c. Eduardo Conde
C. Prats de Molló/Herzegovina
Av. Pau Casals-c. Bori i Fontestà
Av. Pau Casals-c. Mestre Nicolau
C. Santa Fe de Nou Mexic-Escules Pies
Jardins de Can Castelló
C. Doctor Roux-Pau Alcover
Pl. Roig i Raventós
Jardins de Ca n'Altimira
Jardins de la Tamarita
Pl. Artós
Pl. Manuel de Corachán
Pl. Pep Ventura (Valldrera)
Pl. de Sarrià
Pl. Ferran Casablanques
Jardins Maluquer
Pl. Molina

Gràcia

Pl. Gal·la Placidia (2 punts)
Pl. Lesseps; Parròquia dels Josepets
Pl. Sanllehy
Parc de la Creueta del Coll
Parc Güell; c/ Olot
Pl. Alfons Comín
C. Pi i Margall-Ca l'Alegre de Dalt
Pl. John Lennon
Jardí de la Sedeta
Pl. Trilla
Pl. del Nord
Via Augusta-Josep Antúnez
Jardins de Salvador Espriu (Diagonal-G. Gràcia)
Pl. Revolució de Setembre de 1868
Pg. de Sant Joan-Travessera de Gràcia (2 punts)

Horta-Guinardó

Parc de les Aigües
Jardins Príncep de Girona; trav. de Gràcia
Jardins Príncep de Girona; c. Taxdirt
Parc del Guinardó
Pl. Catalana
Pl. Eivissa
Pl. Maragall
Rbla. del Carmel amb c. Dante
Parc de la Unitat
Carretera del Carmel-Can Xiro
Av. Jordà-C. Idumea
C. Poesia-Àngel Marqués
C. Jorge Manrique-Ventura Rodríguez
C. Campoamor/ Rembrandt
C. Tenerife
C. Lisboa
Pg. Maragall, 295-297
Pg. Maragall/Segle XX

Nou Barris

Via Júlia/Via Favència
Parc de la Guineueta; pl. Lluçmajor
Parc de la Guineueta; c. Castor, 21
Parc del Turó de la Peira; pg. Fabra i Puig
Parc del Turó de la Peira; pg. Turó de la Peira-Beret
Parc de Josep Maria Serra Martí
C. Baltasar Gracià-pte. Arguillós
Via Júlia-Conflent
Pl. Garrigó
Pg. de Fabra i Puig (Santapau-Malgrat)
Pl. Lluçmajor
Pl. Virrei Amat
Pl. Roja
Pl. Sòller
C. Aiguablava
C. Ramon Albó/Cobxeres
Pg. Ciutat de Mallorca
Heron City (Rio de Janeiro-Andreu Nin)

Jardins Casa Bloc (Valentí Iglesias-Eiximenis)

Jardins d'Elx
Pl. Ferran Reyes (2 punts)
Pl. General Moragues
C. Lima-Sas- pg. Guayaquil
Pl. Palmeres
Pl. de la Trinitat
C. Sant Adrià-Llinars-Enric San-chis
Pl. Congrés Eucarístic
Pl. Dr. Modrego
Pl. Ramon Riera
Centre Comercial La Maquinista

Sant Martí

Av. Diagonal- c. Granada-Llacuna
Parc del Clot
Parc del Clot
Parc de Carles I
C. Pere IV-Agricultura Treball
Parc del Poblenou
Parc de Sant Martí
Parc de Sant Martí
Can Miralletes (Conca-Sant An-

Pg. de Valldaura (davant Mercat)
Pg. de Fabra i Puig/c. Pere D'Ar-tés.

Sant Andreu

Pl. del Taxi
Pl. Orfila
C/Gran de Sant Andreu/ Ruben Dario
C/Gran de Sant Andreu/ Pl. Comerç
Pl. Assemblea de Catalunya
Parc de la Pegaso (2 punts)
C/Àcacs – Garcilaso – Maragall
Jardins de Can Fabra

toni Maria Claret-Indústria)
C. Perú
Rambla Prim; Llull-Pallars
Rambla Prim; Guipúscoa
Rambla Prim; Santander
Pl. de la Vineda
Av. Icària/Centre de la Vila
Av. Icària/Àvila
Pl. Doctor Trueta
Pl. Doctor Trueta
Jardins Mercè Plantada
C. Trinxant/Av. Meridiana
Pl. Doctor Serrat
Pl. Mare Nazària March
Pl. dels Porxos
C. Taulat/Selva de Mar

estima el que t'envolta

Ajuntament de Barcelona

Parcs i Jardins